

Agricola

PISMO SGGW

Wstęp

Słowo Rektora do społeczności akademickiej

Serdecznie dziękuję za zaufanie, jakim mnie Państwo obdarzyli, powierzając mi zaszczytną funkcję Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – najlepszej uczelni rolniczej i przyrodniczej w Polsce. Jest to dla mnie duże wyróżnienie i jednocześnie wyzwanie, które z pełną świadomością i odpowiedzialnością podejmuję.

► STRONA 1

★ Nauka

Jak rośliny radzą sobie ze stresem?

Tematyka badawcza laboratorium koncentruje się głównie wokół molekularnych mechanizmów reakcji roślin na atak nicieni pasożytniczych i przedziorków. To dwie bardzo różne, a zarazem pasjonujące grupy szkodników, które oddziałują na rośliny zarówno poprzez wydzielanie szeregu substancji indukujących lub hamujących odpowiedź obronną...

► STRONA 17

Nagrody i wyróżnienia

Debiut SGGW w rankingu THE!

Ranking THE, czyli Times Higher Education World University Rankings ocenia uczelnie badawcze wg 5 kryteriów: jakość kształcenia i środowisko nauczania, jakość prowadzonych badań, wpływ prowadzonych badań, opinia międzynarodowa oraz transfer wiedzy do gospodarki.

► STRONA 44

Słowo Rektora do społeczności akademickiej

Droga Wspólnota Akademicka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Drodzy Pracownicy, Doktoranci i Studenci,

serdecznie dziękuję za zaufanie, jakim mnie Państwo obdarzyli, powierzając mi zaszczytną funkcję Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – najlepszej uczelni rolniczej i przyrodniczej w Polsce. Jest to dla mnie duże wyróżnienie i jednocześnie wyzwanie, które z pełną świadomością i odpowiedzialnością podejmuję. Zdaję sobie sprawę z ogromu pracy i obowiązków, jakie wiążą się z pełnieniem funkcji rektora, szczególnie w okresie, w którym przyszło nam funkcjonować. Jesteśmy w trakcie wdrażania zmian i doskonalenia rozwiązań instytucjonalnych i prawnych związanych z wprowadzeniem Ustawy 2.0. Trwa pandemia, która całkowicie zmieniła tryb naszego funkcjonowania. Zmienia się otoczenie Uczelni i oczekiwania interesariuszy zewnętrznych. Znacząco rośnie konkurencja w dydaktyce, nauce i wdrożeniach. Przyszłość jest niepewna i budzi wiele emocji wśród pracowników, doktorantów i studentów. W takich warunkach tym bardziej ważna jest wspólna praca i zaangażowanie całej społeczności akademickiej, bez względu na zajmowane stanowisko, posiadany tytuł lub stopień naukowy, rodzaj wykonywanej pracy czy kierunek studiów. Wysiłek podejmowany przez wszystkich pracowników Uczelni – zarówno kadry naukowo-dydaktycznej jak i administracji gwarantuje dalszy dynamiczny rozwój SGGW i mimo trudnej sytuacji pozwala patrzeć z optymizmem w przyszłość. Dlatego też myślą, która towarzyszyć mi będzie każdego dnia w pracy będzie hasło: „SGGW - nasza Alma Mater”.

Nasza Alma Mater to nie tylko miejsce pracy czy studiowania, ale również istotna część naszego życia. Tutaj wypracowujemy decyzje dla lepszego dziś i nowoczesnego, bezpiecznego jutra. Chciałbym, aby dla nas wszystkich był to drugi dom – miejsce, w którym rozmawiamy, w którym staramy się wzajemnie rozumieć, w którym się wspieramy i wreszcie miejsce, z którego jesteśmy dumni. Tak dumni, by z podniesioną głową i wyraźnie mówić: jestem z SGGW! Mam szczęście już od ponad trzech dekad czuć się patriotą SGGW, być dumnym z jej potencjału, osiągnięć i pozycji.

Jako Rektor SGGW chciałbym współpracować z tymi wszystkim, dla których nasza Uczelnia jest ważna. Deklaruję gotowość i otwartość do rozmów o tematach ważnych, ale i trudnych. Umiem

śłuchać i korzystać z doświadczenia współpracowników. Jestem zwolennikiem pracy zespołowej, która aktywizuje kompetencje wielu ludzi. Dlatego liczę na Państwa wsparcie, doświadczenie, energię i entuzjazm. Mam nadzieję, że podzielą Państwo ze mną wizję przyszłości naszej Alma Mater. Jestem otwarty na nowe pomysły, inicjatywy i dialog. Jako Rektor SGGW chciałbym poprowadzić Uczelnię ku dynamicznemu i bezpiecznemu rozwojowi.

Jest dla mnie oczywiste, że kolejne lata, szczególnie ze względu na wyzwania, przed którymi stoimy, to czas na dalsze inwestycje w ludzi. Inwestycje, których celem będzie pobudzenie drzemających w nas możliwości i talentów oraz inspirowanie do działania i wszechstronnej współpracy. Liczę w tym na Państwa pomoc. Razem stwórzmy w naszej Alma Mater warunki, w których każdy pracownik, doktorant czy student znajdzie swoje miejsce do realizacji celów zawodowych, naukowych, dydaktycznych, popularyzatorskich czy wdrożeniowych. Będę wspierał wszystkich, którzy chcą rozwijać naszą Uczelnię, w której każdy członek społeczności jest równie istotną jej częścią, niezbędną do funkcjonowania całości. Marzy mi się SGGW, w której podstawą funkcjonowania jest wszechstronny dialog i wzajemny szacunek. Jestem przekonany, że jeśli każdy z nas uczyni choć jeden krok naprzód, jako rodzina SGGW staniami się niekwestionowanymi liderami life sciences w kraju i za granicą.

Calej Społeczności Akademickiej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, wszystkim Pracownikom, Doktorantom i Studentom życząc sukcesów w działalności naukowo-dydaktycznej oraz realizacji osobistych i zawodowych planów. Niech praca w SGGW przynosi Państwu satysfakcję, a inauguracja nowego roku akademickiego stanie się okazją do wspólnej refleksji nad przyszłością i perspektywami, jakie stoją przed Uczelnią. Wierzę, że wszyscy dołożymy starań, by „SGGW – nasza Alma Mater” nieustannie się rozwijała.

Quod Felix Faustum Fortunatumque Sit!

Spis treści

Słowo Rektora

do społeczności akademickiej _____ 1

▲ Kronika wydarzeń

- ▲ Nowe władze rektorskie _____ 3
  - ▲ Rektor prof. dr hab. Michał Zasada _____ 3
  - ▲ Prorektor ds. rozwoju, I zastępca Rektora
prof. dr hab. Kazimierz Tomala _____ 4
  - ▲ Prorektor ds. nauki
prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko _____ 5
  - ▲ Prorektor ds. dydaktyki
dr hab. Jarosław Gołębiowski, prof. SGGW _____ 6
  - ▲ Prorektor ds. współpracy międzynarodowej
dr hab. Marta Mendel _____ 7
- ▲ Senat Akademicki
na kadencję 2020-2024 _____ 8
- ▲ Nominacje na kadencję 2020-2024 _____ 10
- ▲ Władze SGGW _____ 12
  - ▲ Władze Rektorskie _____ 12
  - ▲ Dyrektorzy Instytutów _____ 13
  - ▲ Dziekani Wydziałów _____ 14
  - ▲ Szkoła Doktorska _____ 15
- ▲ 90 lat architektury krajobrazu
w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego _____ 16

★ Nauka

- ★ Jak rośliny radzą sobie ze stresem? _____ 17
- ★ Tlenek azotu – cząsteczka „młodości” nasion _____ 20
- ★ Badania w Instytucie Nauk o Żywności _____ 22

◆ Uczelnia

- ◆ Nowa identyfikacja wizualna SGGW _____ 25
- ◆ Burzliwe losy Pałacu Ursynowskiego _____ 26
- ◆ Park w Ursynowie _____ 28
- ◆ Wojenne dzieciństwo w Pałacu. Wspomnienia
z Ursynowa lat 40. ubiegłego wieku _____ 35

☁ Ludzie

- ☁ Odeszli od nas _____ 38
  - ☁ Prof. dr hab. Janusz Kosicki _____ 38
  - ☁ Dr hab. Małgorzata Schollenberger,
prof. SGGW _____ 39

🔥 Aktualności

- 🔥 Rekrutacja na studia w SGGW _____ 41
- 🔥 Rozpoczęcie budowy budynku
zaplecza służb technicznych SGGW _____ 41
- 🔥 Profesor Michał Zasada wiceprzewodniczącym
KRASP w kadencji 2020-2024 _____ 42
- 🔥 SGGW na Salonie Maturzystów
Perspektywy 2020 _____ 42

👉 Nagrody i wyróżnienia

- 👉 Prof. Zbigniew Kundzewicz otrzymał
Międzynarodową Nagrodę Wodną
Księcia Sułtana _____ 43
- 👉 Dr hab. Urszula Zajączkowska z prestiżową nagrodą
literacką _____ 43
- 👉 SGGW w rankingu Times Higher Education
World University Rankings 2021 _____ 44

Fot. okładka - pierwszy rząd od lewej: dr hab. Marta Mendel, prof. dr hab. Michał Zasada, prof. dr hab. Kazimierz Tomala, drugi rząd od lewej: dr inż. Władysław W. Skarżyński, prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko, dr hab. Jarosław Gołębiowski, prof. SGGW.

Agricola

Periodyk

Wydawca: **Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie**
Adres: ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa

Adres redakcji: **Biuro Promocji SGGW**
Kontakt: promocja@sggw.edu.pl
ul. Nowoursynowska 166, bud.10, pok. 12
02-787 Warszawa

Redakcja: Paulina Górnicka, Anita Kruk, Anna Pieniążek, Anna Żuchowska

Zdjęcia: Paulina Górnicka, Stanisław Klucznik, Katarzyna Skowryra,
Małgorzata Trzak

Skład: skladgazet.pl, info@skladgazet.pl

Druk: ZAPOL Sp.J., al. Piastów 42, 71-062 Szczecin

Nakład: 1000 szt. ISSN 1640-4734

Nowe władze rektorskie

Rektor

Prof. dr hab. Michał Zasada

Michał Zasada urodził się 16 grudnia 1969 r. we Wrocławiu. W 1993 r. ukończył studia na Wydziale Leśnym SGGW uzyskując tytuł magistra inżyniera leśnictwa. Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w Katedrze Produkcyjności Lasu. Stopień doktora nauk leśnych uzyskał w 1998 r., stopień naukowy doktora habilitowanego nauk leśnych w zakresie leśnictwa – zarządzania lasu w 2008 r., a tytuł profesora nauk leśnych w 2014 r.

Prof. dr hab. Michał Zasada

W SGGW pełnił funkcję m.in.: prorektora ds. współpracy międzynarodowej w kadencji 2016–2020, dziekana Wydziału Leśnego (2008–2012), prodziekana ds. dydaktyki (2005–2008), prodziekana ds. nauki (2012–2016), kierownika Samodzielnej Pracowni Dendrometrii i Nauki o Produkcyjności Lasu. Był przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania (2008–2012). W latach 2009–2011 był członkiem Naukowego Zespołu Doradczego przy Dyrektorsze Generalnym Lasów Państwowych. W kadencji 2011–2015 był wiceprzewodniczącym Komitetu Nauk Leśnych PAN. W latach 2012–2016 był członkiem Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa w Sękocinie Starym. W latach 2013–2018 pełnił funkcję audytora finansowego Europejskiego Instytutu Leśnego (EFI). Był członkiem rad programowych czasopism „Folia Forestalia Polonica”, „Open Forest Science Journal” oraz „Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie” (2008–2012).

Jest profesorem w Samodzielnej Pracowni Dendrometrii i Nauki o Produkcyjności Lasu. Od września 2020 r. pełni funkcję wiceprzewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP). Jest członkiem Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej KRASP, członkiem Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna Polskiej Akademii Nauk (od 2016 r.), członkiem Polskiego Towarzystwa Leśnego, członkiem zarządu CASEE – the ICA Regional Network for Central and South Eastern Europe oraz członkiem rady programowej Austrian Journal of Forest Science.

W latach 2001–2004 odbył staż podoktorski w D.B. Warnell School of Forest and Natural Resources na University of Georgia w USA zajmując się głównie modelowaniem skutków zmian zachodzących w gospodarce i środowisku oraz ich wpływem na zmiany zasobów leśnych. W latach 2004–2012 zajmował stanowisko adjunct assistant professor w University of Georgia.

Zainteresowania naukowe profesora M. Zasady koncentrują się głównie na zagadnieniach dotyczących dendrometrii, nauki o produktywności lasu i zarządzania lasu, szczególnie modelowania wzrostu drzew i drzewostanów, nowoczesnych metod pomiaru lasu i zastosowania systemów wspomagania decyzji w planowaniu gospodarki leśnej. Jest autorem ponad 120 publikacji naukowych, w tym ponad 50 w czasopismach z Impact Factor.

Jako kierownik lub główny wykonawca brał udział w realizacji badań naukowych finansowanych ze środków krajowych (Komitet Badań Naukowych, Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych) i zagranicznych (7. Program Ramowy i Horyzont 2020). Jako ekspert brał udział w ocenie projektów badawczych finansowanych przez 7. PR i COST. Był ekspertem w projektach dydaktycznych finansowanych przez program Tempus oraz fundusze norweskie, a także ekspertem w komisji akredytacyjnej oceniającej 3 uniwersytety w Kirgistanie. Obecnie jest ekspertem oceniającym projekty instytucjonalne Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Wykładał w Kazachskim Uniwersytecie Agrotechnicznym im. S. Seifullina w Astanie i w Gruzińskim Uniwersytecie Rolniczym w Tbilisi oraz prowadził szkolenia z zakresu zarządzania lasu dla leśników gruzińskich.

Był recenzentem artykułów w licznych czasopismach krajowych i zagranicznych: „Forest Science”, „Journal of Forestry”, „Forest Ecology and Management”, „Annals of Forest Science”, „Canadian Journal of Forest Research”, „Silva Fennica”, „Sylwan”, „Biometrical Letters”, „Folia Forestalia Polonica”, „Annals of Geomatics”, „Remote Sensing of Environment”, „Mathematical Biosciences”.

Promotor 4 zakończonych przewodów doktorskich podejmujących problematykę wpływu warunków siedliskowych na przyrost radialny świerka pospolitego w północno-wschodniej

Polsce i krajach nadbałtyckich, dendroekologii świerka Schrenka w Kirgistanie oraz historii, stanu i perspektyw introdukcji daglezi zielonej w Polsce i żywotnika olbrzymiego w Niemczech. Obecnie jest opiekunem naukowym 3 doktorantów. Był recenzentem w 4 przewodach habilitacyjnych i 6 przewodach doktorskich. Pełnił funkcję oponenta w przewodzie doktorskim na University of Eastern Finland.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany nagrodami Rektora SGGW w Warszawie. W 2015 r. otrzymał Medal Srebrny za Długoletnią Służbę, a w 2018 r. – Srebrny Krzyż Zasługi.

Znajomość języków obcych: angielski, rosyjski.

Hobby: krótkofalarstwo, podróże, komputery. Żonaty, ma troje dzieci.

Prorektor ds. rozwoju
I zastępca Rektora

Prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Kazimierz Tomala urodził się 1 stycznia 1956 r. w Prusach k. Warki. Ukończył Technikum Ogrodnicze w Sochaczewie w 1975 r. Absolwent Wydziału Ogrodniczego SGGW (1980), doktor nauk rolniczych (1987), doktor habilitowany nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa – sadownictwa (1996), profesor nauk rolniczych (2001). Od 1 kwietnia 1982 r. do chwili obecnej wykłada jako nauczyciel akademicki na Wydziale Ogrodnictwa i Biotechnologii, obecnie na stanowisku profesora w Katedrze Sadownictwa i Ekonomiki Ogrodnictwa.

Prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Odbył liczne staże naukowe, m.in.: 1984 r. – University of British Columbia and Research Station – Summerland, Kanada (stypendysta fundacji A.S. Dekabana), 1987–1989 – Michigan State University, USA, 1999 r. – Universidad de TALCA, Chile, 2001 r. – Jilin University, Chiny.

Od początku pracy naukowej zajmuje się zagadnieniami jakości i zdolności przechowalniczej owoców. Tej tematyce poświęcony jest dorobek naukowy i upowszechnieniowy obejmujący 517 opracowań, w tym: 79 prac twórczych, 84 rozdziały w monografiach, 106 komunikatów, 5 książek, 2 instrukcje wdrożeniowe, 234 prace popularnonaukowe, 7 ekspertyz. Ma na swoim koncie ponad 160 wykładów dla terenowej kadry inżynierijno-technicznej oraz sadowników-praktyków, a także ponad 50 wywiadów radiowych i telewizyjnych. Kierownik 6 projektów badawczych uzyskanych w ramach konkursów z KBN, pakietu w projekcie finansowanym z 5. Programu Ramowego Unii Europejskiej, trzech tematów zleconych przez podmioty zagraniczne i 14 tematów zleconych przez przedstawicielstwa podmiotów zagranicznych.

Uczestniczył w ponad 50 krajowych i międzynarodowych konferencjach, kongresach i sympozjach, w tym m.in. w Belgii, Chinach, Hiszpanii, Holandii, Japonii, Kanadzie, Nowej Zelandii, USA i Włoszech, gdzie konfrontował z innymi wyniki swoich badań. Wygłosił 5 referatów plenarnych na sympozjach międzynarodowych (jako keynote speaker), 9 referatów wprowadzających na konferencjach krajowych oraz 7-krotnie przewodniczył sesjom na międzynarodowych

i krajowych konferencjach. Był zapraszany z wykładami do Chile (1999), Chin (2001), Rosji (2009), Czech (3-krotnie; 2003, 2010 i 2017 r.) i na Ukrainę (3-krotnie; 2000, 2014 i 2015 r.).

Pod jego kierunkiem wykonano 116 prac inżynierskich, 154 prace magisterskie, 12 doktorów zakończyło pomyślnie swoje przewody doktorskie.

Wielokrotnie recenzował dla poszczególnych jednostek naukowych rozprawy doktorskie i habilitacyjne oraz dorobek w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Opracował 56 recenzji, w tym 9 recenzji rozpraw doktorskich, 29 recenzji lub opinii w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego, 16 – w postępowaniu o nadanie tytułu lub zatrudnienie na stanowisku profesora, 1 w postępowaniu o nadanie tytułu doktora honoris causa, 1 o przyznanie uprawnień do doktoryzowania. Opracował także 45 projektów badawczych oraz 62 artykuły naukowe.

Ważniejsze funkcje w SGGW: opiekun koła naukowego (1991–1994), prodziekan ds. studenckich na Wydziale Ogrodniczym (1994–1999), dziekan Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (1999–2005), kierownik Katedry Sadownictwa (1997–1999, 2006–2016), członek Senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania (1996–1999), a także jej przewodniczący (2002–2005), członek Senackiej Komisji ds. Finansowych (2005–2008), członek Senackiej Komisji ds. Rozwoju Kadr Naukowych i Dydaktycznych (2008–2012), członek Rektorskiej Komisji ds. Przetargów (2005–2016), członek Rady

Międzywydziałowego Studium Towaroznawstwa (2006–2012), rzecznik dyscyplinary ds. nauczycieli akademickich (2012–2016), prorektor ds. dydaktyki (2016–2020).

Ważniejsze funkcje poza SGGW: członek Grupy Roboczej Ogrodnictwo, Zespołu Ekspertów Nauk Rolniczych MEN (1996–1998), członek wspierający Towarzystwa Rozwoju Sadów Karłowych (od 1996 r.), członek Sekcji Ogrodnictwa KBN (P06C, 1997–2000), członek Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (od 1990 r.), członek Kolegium Redakcyjnego „Folia Horticulturae” (od 2001 r.), członek Kolegium Redakcyjnego „Acta Agrobotanica” (od 2002 r.), członek Towarzystwa Botanicznego (od 2002 r.), przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa (obecnie Instytut Ogrodnictwa) w Skierniewicach (od 2003 r.), zastępca przewodniczącego KNO PAN (2003–2006) oraz członek KNO PAN (2007–2015), członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (od 2004 r.), konsultant naukowy miesięcznika praktycznego sadownictwa SAD (od 2006 r.), członek Rady Naukowej Działu

Ogrodnictwo czasopisma naukowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu – Nauka Przyroda Technologie – (od 2007 r.), członek Sekcji III – Nauk Biologicznych, Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych – Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów (2013–2016).

Współorganizował 4 międzynarodowe konferencje naukowe, 23 edycje Dnia Otwartego Sadu Doświadczalnego w Wilanowie (od 1997 r.) i 16 edycji Międzynarodowych Targów Agrotechniki Sadowniczej FruitPro (od 2005 r.). Zorganizował i wyposażył w nowoczesną aparaturę badawczą specjalistyczne Laboratorium Fizjologii Owoców i Przechowalnictwa.

Za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał liczne nagrody Rektora SGGW. Został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW” oraz Odznaką Honorową „Zasłużony dla Rolnictwa”.

Hobby: uprawa storczyków, grzybobranie, filmy muzyczne i podróże.

Prorektor ds. nauki

Prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko

Tomasz Okruszko urodził się 18 marca 1961 r. w Warszawie. W 1992 r. uzyskał tytuł doktora inżyniera na Politechnice Warszawskiej, a w roku 2005 stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych. W 2016 r. uzyskał tytuł profesora w dziedzinie nauk technicznych.

Doświadczenie naukowe w ośrodkach zagranicznych zdobywał podczas staży naukowych m.in.: w latach 1991-1992 w Free University Brussels oraz podczas 28 wyjazdów do ośrodków naukowych w Europie, USA, Ameryce Południowej, Afryce i Australii.

Zainteresowania naukowe prof. dr. hab. inż. Tomasza Okruszko koncentrują się wokół zagadnień hydrologii i gospodarki wodnej. Zagadnienia hydrologiczne dotyczą głównie roli czynnika wodnego w ochronie lub restytucji mokradł, natomiast w gospodarce wodnej możliwości wykorzystania modeli hydrologicznych w planowaniu wodno-gospodarczym.

Jest autorem lub współautorem ponad 150 prac naukowych, w tym 57 indeksowanych w bazie Web of Science. Był członkiem międzynarodowego zespołu, który w oparciu o badania prowadzone przez 8 lat w Europie i Azji wyjaśnił w „Nature” (2013) przyczyny spadku bogactwa gatunkowego w wyniku zmian trofii ekosystemów, wskazując na rolę przystosowania roślin do niedoboru fosforu. Wraz z gleboznawcami i fitosocjologami stworzył spójną i uznaną przez praktyków metodykę postępowania

Prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko

ze zdegradowanymi mokradłami. Zaproponowana metoda restytucji jest wdrażana na dużych obszarach w trzech parkach narodowych (Biebrzańskim, Kampinoskim i „Ujście Warty”).

Był promotorem 7 prac doktorskich, w tym 2 broniących w ośrodkach zagranicznych, a 3 wyróżnionych. Jest członkiem międzynarodowej komisji doktorskiej w 6 zakończonych i 2 otwartych przewodach doktorskich (Holandia, Francja, Belgia, Austria, Litwa). Był także promotorem w przewodzie doktoratu honoris causa w SGGW. Od 2006 r. jest profesorem wizytującym na Wydziale Biologii Uniwersytetu w Antwerpii.

Jest przewodniczącym Regionu Europy Środkowo-Wschodniej Global Water Partnership - organizacji pozarządowej o zasięgu globalnym wdrażającej zintegrowane gospodarowanie zasobami wodnymi oraz członkiem komitetów redakcyjnych „Hydrological

Sciences Journal i Ecohydrology and Hydrobiology". Przewodniczy Komitetowi Gospodarki Wodnej PAN. Jest członkiem Zespołu Doradczego przy Prezisie PAN w sprawie kryzysu klimatycznego. Zasiadał w radach naukowych czterech parków narodowych (Biebrzańskiego, Narwiańskiego, Słowińskiego oraz Kampinoskiego). W BPN był przewodniczącym Rady (dwie kadencje). Pełnił lub pełni obowiązki członka rad naukowych IGF PAN i IMGiW PiB.

Realizuje aktywną działalność projektową - w 3 projektach ramowych UE jako lider zespołu polskiego, w 8 grantach NCN (KBN) jako kierownik lub główny wykonawca, w 3 projektach Norweskiego Mechanizmu Finansowego jako koordynator lub kierownik zespołu.

Obecnie jako lider lub kierownik zespołu realizuje projekty: LIFE, INTERREG, BONUS i OPUS.

Za swoją działalność naukową był wielokrotnie nagradzany m.in.: Nagrodą II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za rozprawę habilitacyjną „Kryteria hydrologiczne w ochronie mokradel”. Otrzymał 13 nagród Rektora SGGW za działalność naukową i organizacyjną. Wystąpił na 28 konferencjach lub seminariach międzynarodowych, z których 8 miało charakter invited lecture lub keynote.

Znajomość języków obcych: angielski, niemiecki, rosyjski.

Żonaty z Anną Okruszko, lekarzem mikrochirurgiem, rodzice czwórki dzieci.

Prorektor ds. dydaktyki

Dr hab. Jarosław Gołębiewski, prof. SGGW

Dr hab. Jarosław Gołębiewski jest zatrudniony w SGGW w Warszawie od 1990 r. Dyplom magistra uzyskał w 1988 r., stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych – w 1999 r., stopień doktora habilitowanego – w 2011 r. W badaniach naukowych koncentruje się na problematyce rynku żywnościowego w Polsce z uwzględnieniem zmian zachodzących na rynkach zagranicznych, w tym szczególnie w krajach UE.

Autor ponad 120 prac naukowych. Promotor w 2 zakończonych przewodach doktorskich oraz ponad 270 prac licencjackich i magisterskich. Recenzent 4 prac doktorskich oraz 3 postępowań habilitacyjnych. Prowadzi wykłady na studiach magisterskich, doktoranckich i podyplomowych. Pełnił funkcję dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW (2012–2016, 2016–2019) oraz prodziekana Wydziału ds. Studiów Niestacjonarnych i Rozwoju (dwie kadencje 2005–2012); w latach 2004–2012 kierował Studiami Podyplomowymi „Opracowywanie i Zarządzanie Projektami UE”. Kierownik i uczestnik licznych projektów badawczych i dydaktycznych realizowanych w SGGW. W latach 2019–2020 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Członek Rad Programowych i Komitetów Redakcyjnych czasopism naukowych: „Turystyka i Rozwój Regionalny”, „Annals of Marketing Management & Economics”, „Roczniki Naukowe Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich”. Członek krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych (Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, Europejskie Stowarzyszenie Ekonomistów Rolnych, Polskie Naukowe Towarzystwo Marketingu).

Dr hab. Jarosław Gołębiewski, prof. SGGW

W 2016 r. powołany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na członka Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego działającej przy Łódzkim Ośrodku Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach, a w 2017 r. na członka Rady Naukowej Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Za działalność naukową i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany: medalem „Za zasługi dla Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”, medalem „Za zasługi dla Wydziału Rolniczo-Ekonomicznego Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie”, medalem „For merits to the Faculty of Economics of the NULES of Ukraine”, nagrodami indywidualnymi Rektora SGGW w Warszawie, nagrodą zespołową I stopnia Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu za oryginalne i twórcze osiągnięcia naukowe.

Autor opracowań i opinii dla Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego. Aktywnie współpracuje z ośrodkami doradztwa rolniczego i przedsiębiorstwami sektora rolnego. Organizator i współorganizator konferencji, seminariów i warsztatów dla przedsiębiorców, przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz nauczycieli szkół średnich.

Prorektor ds. współpracy międzynarodowej **Dr hab. Marta Mendel**

Marta Mendel urodziła się 29 października 1979 r. w Warszawie. W 2005 r. ukończyła studia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie, uzyskując tytuł zawodowy lekarza weterynarii. Część studiów (2003–2004) odbyła na Uniwersytecie Medycyny Weterynaryjnej (Tierärztliche Hochschule) w Hanowerze, w Niemczech.

W 2005 r. rozpoczęła dalsze kształcenie w ramach studiów doktoranckich prowadzonych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW, które ukończyła w 2010 r. uzyskując stopień doktora nauk weterynaryjnych (na podstawie rozprawy doktorskiej „The effect of selected active compounds of common ivy (*Hedera helix*) on the motoric activity of rat isolated stomach strips”). Stopień naukowy doktora habilitowanego w dyscyplinie weterynaria, w zakresie farmakologii i toksykologii, otrzymała w 2018 r.

Pracę w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego rozpoczęła jako asystent w 2008 r. i kontynuuje jako adiunkt. W tym czasie pełniła funkcję dziekana Wydziału Medycyny Weterynaryjnej (2019–2020), opiekuna naukowego sekcji farmakologiczno-toksykologicznej Koła Naukowego Medyków Weterynaryjnych (od 2017 r.), opiekuna roku (2014–2020). Od 2015 r. pełni funkcję eksperta Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, powołanego do oceny środków ochrony roślin w zakresie toksykologii ssaków, a od 2017 r. funkcję koordynatora GA networking group on Medicinal Plants and Natural Products in Animal Healthcare and Veterinary Medicine.

Zainteresowania naukowe dr hab. Marty Mendel skoncentrowane są wokół działań farmakologicznych roślin leczniczych oraz substancji czynnych pochodzenia roślinnego. Badania prowadzone przez dr hab. Martę Mendel bazują na wykorzystaniu alternatywnych metod i modeli eksperymentalnych *in vitro/ex vivo*, które umożliwiają ocenę oddziaływania ksenobiotyków na różne funkcje przewodu pokarmowego i wątroby. Innym intensywnie rozwijanym kierunkiem badań jest ocena toksycznego działania mykotoksyn.

Doświadczenie naukowe w ośrodkach zagranicznych zdobywała podczas krótkoterminowych staży w Freie Universität Berlin (2017) oraz TOXALIM – Research Centre in Food Toxicology, INRA – Institut National de la Recherche Agronomique w Tuluzie (2019).

Jako kierownik lub główny wykonawca brała udział w realizacji badań naukowych finansowanych ze środków

Dr hab. Marta Mendel

KBN, NCN, KNOW oraz ze środków własnych SGGW, w tym CiITT. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych o sumarycznym IF > 63.

Była recenzentem publikacji naukowych w licznych czasopismach krajowych i zagranicznych, m.in. „Chemosphere”, „Complementary Medicine Research”, „Central European Journal of Biology”, „Cytotechnology”, „Journal of Pharmacy and Pharmacology”, „Molecules”, „Pharmaceutical Biology”, „Phytotherapy Research”, „Toxicological and Environmental Chemistry”.

Pełni rolę opiekuna naukowego pracy doktorskiej, była recenzentem w 1 przewodzie doktorskim, 2 przewodach habilitacyjnych oraz jednym postępowaniu profesorskim w Republice Południowej Afryki (University of Pretoria).

Dr hab. Marta Mendel jest członkiem Polskiego Towarzystwa Toksykologicznego od 2008 r. (sekretarzem od 2014 r.), członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (od 2019 r.), członkiem Society for Medicinal Plant and Natural Product Research (od 2009 r.), była członkiem Podkomisji Antydopingowej w Komisji Weterynaryjnej Polskiego Związku Jeździeckiego (2013–2019). Od 2020 r. jest również ekspertem Polskiej Komisji Akredytacyjnej w dyscyplinie weterynaria.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną była odznaczana nagrodami Rektora SGGW (2011, 2019), nagrodą III stopnia Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych (2019) oraz wyróżniana przez konsorcjum Nor-Feed Veterinary Award (2016, 2017).

Znajomość języków obcych: angielski, niemiecki, portugalski, hiszpański.

Hobby i zainteresowania: podróże, kultura iberoamerykańska, popularyzacja nauki wśród najmłodszych.

Mężatka, dwoje dzieci. Ma trzy koty, psa i dwa szczury.

Senat Akademicki na kadencję 2020–2024

Siedziba Władz Rektorskich SGGW

Rektor

- Prof. dr hab. Michał Zasada

Nauczyciele akademicki zatrudnieni na stanowisku profesora lub profesora uczelni reprezentujący dyscypliny:

technologia żywności i żywienia

- Prof. dr hab. Jadwiga Hamułka
- Prof. dr hab. Mirosław Słowiński
- Prof. dr hab. Dorota Witrowa-Rajchert

weterynaria

- Prof. dr hab. Marcin Bańbura
- Prof. dr hab. Mikołaj Gralak
- Prof. dr hab. Arkadiusz Orzechowski

ekonomia i finanse

- Dr hab. Justyna Franc-Dąbrowska, prof. SGGW
- Dr hab. Ludwik Wicki, prof. SGGW

nauki leśne

- Prof. dr hab. inż. Stanisław Drozdowski
- Dr hab. inż. Paweł Kozakiewicz, prof. SGGW

rolnictwo i ogrodnictwo

- Dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW
- Prof. dr hab. Wojciech Wakuliński

inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka

- Prof. dr hab. inż. Janusz Kubrak
- Prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko

zootechnika i rybactwo

- Dr hab. Maciej Kamaszewski, prof. SGGW
- Dr hab. Monika Michalczuk, prof. SGGW

inżynieria mechaniczna

- Prof. dr hab. inż. Aleksander Lisowski

nauki biologiczne

- Prof. dr hab. Agnieszka Gniazdowska-Piekarska

inżynieria lądowa i transport

- Prof. dr hab. inż. Eugeniusz Koda

informatyka techniczna i telekomunikacja

- Dr hab. inż. Michał Kruk, prof. SGGW

nauki socjologiczne

- Dr hab. Joanna Wyleżątek, prof. SGGW

pedagogika

- Prof. dr hab. Ewa Przybylska

nauki o zarządzaniu i jakości

- Prof. dr hab. inż. Joanna Paliszkievicz

Przedstawiciele pozostałych nauczycieli akademickich:

- Dr hab. Martyna Batorska
- Dr hab. Anna Berthold-Pluta
- Dr Izabela Betlej
- Dr inż. Diana Dziewa-Dawidczyk
- Dr Ewa Jaska
- Dr hab. Marta Mendel
- Dr Dawid Olewnicki
- Mgr Dariusz Rycaj
- Dr Mirosław Sobczak
- Dr inż. Małgorzata Wdowska

Przedstawiciele pracowników niebędących nauczycielami akademickimi:

- Tomasz Jachowicz
- Mgr inż. Jacek Gładecki

Przedstawiciel doktorantów:

- Mgr inż. Aleksandra Giedrowicz

Przedstawiciele studentów:

- Agata Chołody
- Wojciech Ciechanowski
- Karolina Kwiatkowska
- Katarzyna Nalewczyńska
- Mateusz Niziołek
- Jakub Urban
- Szymon Wielgosz
- Krzysztof Zouner
- Damian Żyłowski

Sala Senatu Akademickiego SGGW

Nominacje na kadencję 2020–2024

Wręczenie powołań prorektorom, dziekanom i dyrektorom instytutów naukowych w dniu 1 września 2020 r.

W dniach 1 i 3 września 2020 r. w Auli Kryształowej SGGW wręczono powołania na kadencję 2020–2024. Uroczystość otworzył prof. dr hab. Henryk Runowski, przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej, który odczytał i wręczył prof. dr hab. Michałowi Zasadzie akt stwierdzający powołanie na stanowisko Rektora SGGW. Prorektorom, dziekanom, prodziekanom, zastępcy dyrektora instytutu i kierownikom katedr nominacje wręczył JM Rektor, wyznaczając także pełniących obowiązki dyrektora instytutu w jednostkach, w których osobom dotychczas pełniącym te funkcje powierzono inne zadania.

Życząc nowym władzom Uczelni twórczej pracy i wielu sukcesów, JM Rektor prof. M. Zasada podkreślił: *Bardzo liczę na Państwa pomoc i wsparcie oraz wkład w poszukiwanie najlepszych dla SGGW rozwiązań. W sposób szczególny proszę o współudział w tworzeniu kultury jakości wśród pracowników i studentów oraz pochylenia się nad ważną kwestią relacji nauczyciel akademicki – student.*

Prorektorzy:

- prof. dr hab. Kazimierz Tomala – prorektor ds. rozwoju, I zastępca Rektora
- prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko – prorektor ds. nauki
- dr hab. Jarosław Gołębiowski, prof. SGGW – prorektor ds. dydaktyki
- dr hab. Marta Mendel – prorektor ds. współpracy międzynarodowej

Dziekani:

- dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW – Wydział Rolnictwa i Biologii
- dr hab. Michał Skibniewski – Wydział Medycyny Weterynaryjnej
- prof. dr hab. Marta Aleksandrowicz-Trzcińska – Wydział Leśny
- dr hab. Marzena Wińska-Krysiak – Wydział Ogrodnictwa i Biotechnologii
- dr hab. inż. Grzegorz Majewski, prof. SGGW – Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska
- dr hab. inż. Piotr Borysiuk, prof. SGGW – Wydział Technologii Drewna
- prof. dr hab. Justyna Więcek – Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt
- dr hab. Marcin Ratajczak – Wydział Ekonomiczny
- dr hab. Rafał Wołosiaś – Wydział Technologii Żywności
- prof. dr hab. Dominika Guzek – Wydział Żywności Człowieka
- dr hab. inż. Bogdan Drózd – Wydział Inżynierii Produkcji
- dr hab. Włodzimierz Chojnacki, prof. SGGW – Wydział Socjologii i Pedagogiki
- dr hab. inż. Michał Kruk, prof. SGGW – Wydział Zastosowań Informatyki i Matematyki

Wręczenie powołań prodziekanom, zastępcy dyrektora instytutu i kierownikom katedr w dniu 3 września 2020 r.

Prodziekani:

Wydział Rolnictwa i Biologii

- dr inż. Leszek Sieczko
- dr Magdalena Muchorowska

Wydział Medycyny Weterynaryjnej

- prof. dr hab. Piotr Jurka
- dr hab. Michał Godlewski, prof. SGGW

Wydział Leśny

- dr inż. Arkadiusz Gruchała
- dr inż. Michał Orzechowski

Wydział Ogrodnictwa i Biotechnologii

- dr hab. Ewa Zaraś-Januskiewicz
- dr Magdalena Pawełkovicz

Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska

- dr inż. Małgorzata Wdowska
- dr inż. Anna Baryła

Wydział Technologii Drewna

- dr inż. Izabela Burawska-Kupniewska

Wydział Hodowli, Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt

- dr inż. Jan Słószarz

Wydział Ekonomiczny

- dr Iwona Pomianek
- dr Monika Utzig

Wydział Technologii Żywności

- dr hab. inż. Anna Bzducha-Wróbel

Wydział Żywienia Człowieka

- dr inż. Anna Piotrowska

Wydział Inżynierii Produkcji

- dr inż. Magdalena Dąbrowska

Wydział Socjologii i Pedagogiki

- dr Agnieszka Pawluk-Skrzypek

Wydział Zastosowań Informatyki i Matematyki

- dr inż. Diana Dziewa-Dawidczyk

Do pełnienia obowiązków dyrektora instytutu zostali wyznaczeni:

- dr hab. Mariusz Maciejczak, prof. SGGW – Instytut Ekonomii i Finansów
- prof. dr hab. inż. Janusz Kubrak – Instytut Inżynierii Środowiska

Zastępca Dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów:

- dr hab. Mariusz Hamulczuk

Kierownicy Katedr:

Katedra Ekonomii Międzynarodowej i Agrobiznesu, Instytut Ekonomii i Finansów

- dr hab. Jakub Kraciuk, prof. SGGW

Katedra Hydrauliki i Inżynierii Sanitarnej, Instytut Inżynierii Środowiska

- dr Adam Kiczko

Katedra Nauk Morfologicznych, Instytut Medycyny Weterynaryjnej

- dr Karolina Barszcz

Władze SGGW

Władze Rektorskie

Rektor SGGW
Prof. dr hab. Michał Zasada

**I zastępca Rektora,
Prorektor ds. rozwoju**
Prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Prorektor ds. nauki
Prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko

Prorektor ds. dydaktyki
Dr hab. Jarosław Gołębiowski, prof. SGGW

Prorektor ds. współpracy międzynarodowej
Dr hab. Marta Mendel

Dyrektorzy Instytutów

Dyrektor Instytutu Rolnictwa
Prof. dr hab. Zdzisław Wyszynski

Dyrektor Instytutu Biologii
Prof. dr hab. Agnieszka
Gniazdowska-Piekarska

**Dyrektor Instytutu Nauk
Ogrodniczych**
Prof. dr hab. Wojciech Wakuliński

**Dyrektor Instytutu Medycyny
Weterynaryjnej**
Prof. dr hab. Marcin Bańbura

**Dyrektor Instytutu Nauk
o Zwierzętach**
Prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

**Dyrektor Instytutu Nauk
Leśnych**
Prof. dr hab. Stanisław Drozdowski

**Dyrektor Instytutu Nauk
Drzewnych i Meblarstwa**
Dr hab. Paweł Kozakiewicz, prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu Nauk
o Żywności**
Prof. dr hab. Mirosław Słowiński

**Dyrektor Instytutu Nauk
o Żywieniu Człowieka**
Prof. dr hab. Krystyna Gutkowska

**p.o. Dyrektora Instytutu
Inżynierii Środowiska**
Prof. dr hab. inż. Janusz Kubrak

**Dyrektor Instytutu Inżynierii
Lądowej**

Prof. dr hab. inż. Eugeniusz Koda

**Dyrektor Instytutu Inżynierii
Mechanicznej**

Dr hab. inż. Tomasz Nurek,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu Informatyki
Technicznej**

Dr hab. inż. Arkadiusz Orłowski,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu Nauk
Socjologicznych i Pedagogiki**

Dr hab. Joanna Wyleżałek,
prof. SGGW

**p.o. Dyrektora Instytutu
Ekonomii i Finansów**

Dr hab. Mariusz Maciejczak

**Dyrektor Instytutu
Zarządzania**

Dr hab. inż. Joanna Paliszkiewicz,
prof. SGGW

Dziekani Wydziałów

Dziekan Wydziału Rolnictwa i Biologii

Dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW

**Dziekan Wydziału Medycyny
Weterynaryjnej**

Dr hab. Michał Skibniewski

Dziekan Wydziału Leśnego

Prof. dr hab.
Marta Aleksandrowicz-Trzcńska

**Dziekan Wydziału Ogrodnictwa
i Biotechnologii**

Dr hab. Marzena Wińska-Krysiak

**Dziekan Wydziału Budownictwa
i Inżynierii Środowiska**

Dr hab. inż. Grzegorz Majewski,
prof. SGGW

**Dziekan Wydziału Technologii
Drewna**

Dr hab. inż. Piotr Borysiuk, prof. SGGW

**Dziekan Wydziału Hodowli,
Bioinżynierii i Ochrony Zwierząt**

Prof. dr hab. Justyna Więcek

**Dziekan Wydziału
Ekonomicznego**

Dr hab. Marcin Ratajczak

**Dziekan Wydziału Technologii
Żywności**

Dr hab. Rafał Wołosiak

**Dziekan Wydziału Żywienia
Człowieka**

Prof. dr hab. Dominika Guzek

**Dziekan Wydziału Inżynierii
Produkcji**

Dr hab. inż. Bogdan Dróżdź

**Dziekan Wydziału Socjologii
i Pedagogiki**

Dr hab. Włodzimierz Chojnacki

**Dziekan Wydziału Zastosowań
Informatyki i Matematyki**

Dr hab. inż. Michał Kruk, prof. SGGW

Kierownik Szkoły Doktorskiej

Kierownik Szkoły Doktorskiej

Dr hab. Justyna Franc-Dąbrowska,
prof. SGGW

90 lat architektury krajobrazu w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

W roku 2020 kierunek architektura krajobrazu w SGGW obchodzi jubileusz 90-lecia. Jest to najstarszy w Polsce i jeden z pierwszych w Europie ośrodków kształcenia architektów krajobrazu na poziomie wyższym.

Początki kierunku sięgają roku akademickiego 1929/1930, kiedy powołano specjalizację w zakresie projektowania oraz urządzania parków i ogrodów na Wydziale Ogrodniczym. Jej zaczątkiem były prowadzone już wcześniej wykłady i ćwiczenia z dziedziny parkoznawstwa.

Profil tzw. „ursynowskiej szkoły architektury krajobrazu” kształtowało kilka generacji wybitnych twórców, którzy przyczynili się do rozwoju architektury krajobrazu w naszym kraju. Wśród nich wymienić należy m.in.: prof. Franciszka Krzywda-Polkowskiego – założyciela kierunku w SGGW, twórcę parku w Żelazowej Woli; prof. Alfonsa Zielonko – skutecznego orędownika zlokalizowania siedziby SGGW na Ursynowie; Zygmunta Hellwiga – projektanta parków przedwojennej Warszawy i wybitnego znawcę roślin; Alinę

Scholtz – współzałożycielkę International Federation of Landscape Architecture (IFLA); prof. Władysława Niemirskiego – przedstawiciela dojrzałego modernizmu; Ludwika Lawina – miłośnika i znawcę roślin ogrodowych oraz zagadnień ekologicznych; prof. Longina Majdeckiego – wybitnego konserwatora ogrodów historycznych oraz prof. Edwarda Bartmana – projektanta-humanistę.

Na przestrzeni lat architektura krajobrazu w SGGW stała się „kuźnią” wielu pokoleń adeptów zawodu i wiodącym ośrodkiem rozwijania teorii na styku z praktyką. W najnowszym Rankingu Kierunków Studiów Perspektywy 2020 architektura krajobrazu w SGGW po raz kolejny otrzymała zaszczytne wyróżnienie, plasując się na pierwszym miejscu w grupie szkół wyższych, kształcących w tym zakresie.

Dr inż. Jan Łukaszkiwicz

Dr inż. Beata Fortuna-Antoszkiewicz

Katedra Architektury Krajobrazu

Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska SGGW

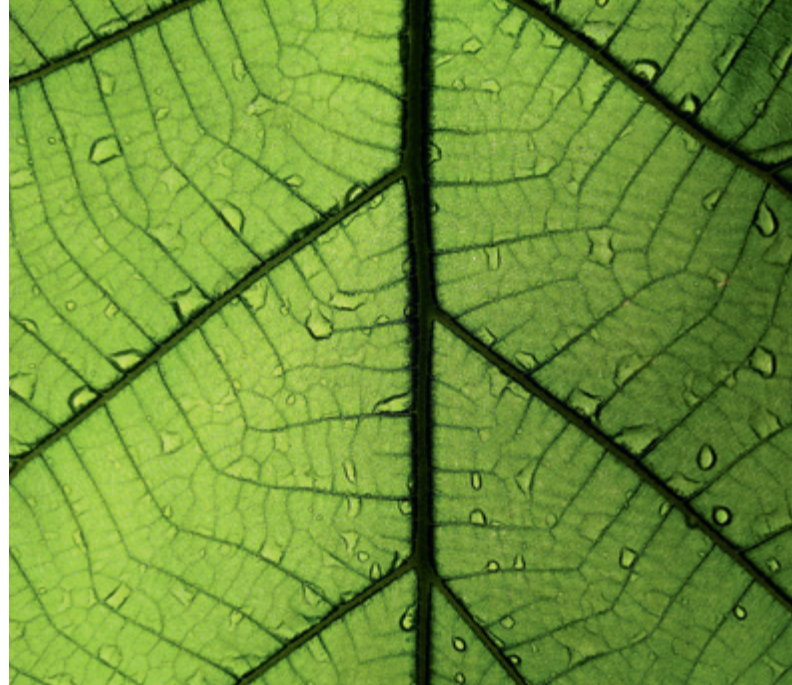

Jak rośliny radzą sobie ze stresem?

Choć stres kojarzy się głównie z psychologiczną czy psychosomatyczną reakcją człowieka w sytuacjach daleko odbiegających od normy, zmiany w środowisku zewnętrznym wywołują również u roślin szereg zmian w funkcjonowaniu, które definiujemy jako reakcję stresową. Reakcja ta w dużo większym stopniu musi ochronić organizm roślinny przed ekstremalnymi zmianami otoczenia niż w przypadku zwierząt, ze względu na zwiążanie z podłożem i tym samym ograniczoną możliwość unikania stresu.

Odpowiedź roślin na stres można sklasyfikować jako reakcję na czynniki biotyczne, czyli choroby i szkodniki oraz czynniki abiotyczne, czyli ekstremalne temperatury, obecność toksyn, skład atmosfery oraz niedobory i nadmiary wody, składników odżywczych czy światła. Broniąc się przed wymienionymi stresami rośliny wydatkują energię pozostawiając mniej zasobów na produkcję biomasy czy rozmnażanie. Tak więc niekorzystne warunki środowiska i choroby nie tylko powodują bezpośrednie straty (zamieranie czy zniszczenie), ale również zahamowanie wzrostu czy zmniejszenie plonu na skutek wspomnianego kompromisu energetycznego. Nic dziwnego zatem, że problematyka badania reakcji roślin na stres jest podejmowana przez wiele ośrodków naukowych na świecie, które poszukują zarówno odpowiedzi na podstawowe pytania biologiczne, jak i praktycznych rozwiązań ograniczania strat w rolnictwie.

Jednym z miejsc, w którym próbuje się łączyć zaawansowane technicznie badania podstawowe z aplikacyjną perspektywą, jest działające w Katedrze Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Instytutu Biologii SGGW laboratorium „Interakcje roślin ze szkodnikami” kierowane przez prof. dr. hab. Marcina Filipeckiego. Tematyka badawcza laboratorium koncentruje się głównie wokół molekularnych mechanizmów reakcji roślin na atak nicieni pasożytniczych i przedziorków. To dwie bardzo różne, a zarazem pasjonujące grupy szkodników, które oddziałują na rośliny zarówno poprzez wydzielanie szeregu substancji indukujących lub hamujących odpowiedź obronną, jak i powodują bezpośrednie uszkodzenia mechaniczne czy odkształcenia komórek. Złożone oddziaływanie szkodników na organizm rośliny zmusza nas do całościowego, tzw. systemowego spojrzenia na badany obiekt, uwzględniający jednocześnie nakładanie się kilku rodzajów stresów, które mogą wzmacniać bądź osłabiać reakcję obronną i adaptacyjną. Ta swego rodzaju trudność w oddzieleniu stresu związanego z uszkodzeniem

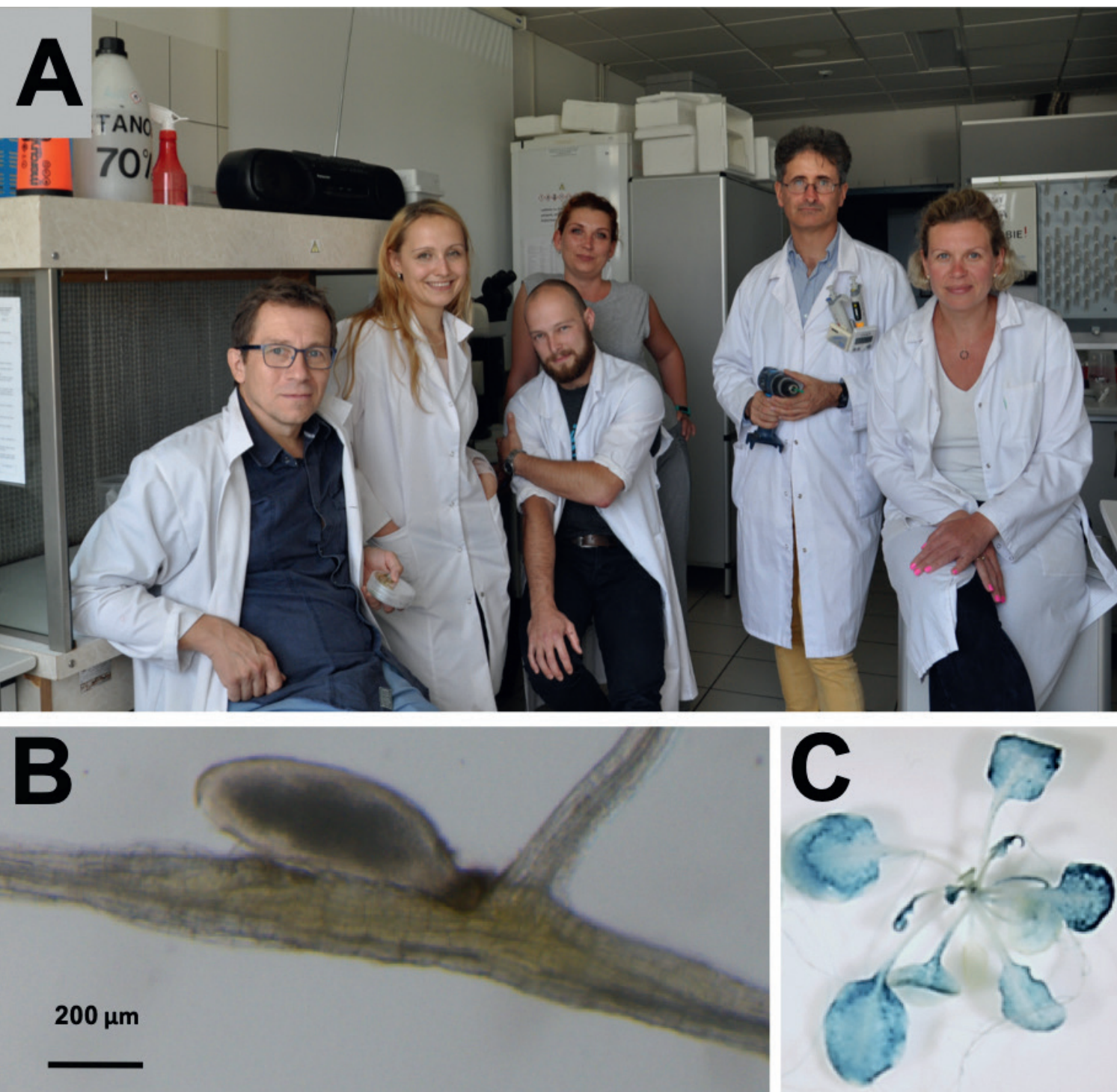

Reakcja stresowa chroni organizm roślinny przed ekstremalnymi zmianami otoczenia

od oddziaływań molekularnych skłoniła nas do wzbogacenia układów doświadczeń o dodatkowy, niezależny od szkodnika i powszechnie występujący w przyrodzie stres abiotyczny – nadmiar światła.

Prace badawcze w laboratorium prowadzone są w sposób możliwie szeroki, systemowy, mając na uwadze dynamikę badanych procesów w czasie oraz wielowymiarowe interakcje procesów komórkowych, fizjologicznych i molekularnych. Podejmowana tu różnorodna i pasjonująca tematyka, jak również nowoczesna aparatura przyciąga ambitnych współpracowników i studentów. Dzięki ich pomysłom i zaangażowaniu możliwa jest realizacja licznych projektów oraz szerszych programów, poprzez zdobywanie środków finansowych i publikacje w pismach o coraz wyższym współczynniku wpływu. Laboratorium nie istniałoby m.in. bez dr inż. Magdaleny Świąćickiej i dr inż. Joanny Dąbrowskiej-Bronk, dzięki którym rozwinęły się badania nad biologią molekularną interakcji pomidora z nicieniem – mątwikiem ziemniaczanym, poważnym szkodnikiem kwarantannowym. Zaangażowanie dr M. Świąćickiej pomogło rozwinąć interdyscyplinarną współpracę z Laboratorium Nematologii Uniwersytetu w Wageningen (Holandia), innymi europejskimi zespołami (z Hiszpanii, Niemiec, Austrii i Wielkiej Brytanii) oraz ekspertami z Katedry Botaniki SGGW – prof. Władysławem Golinowskim

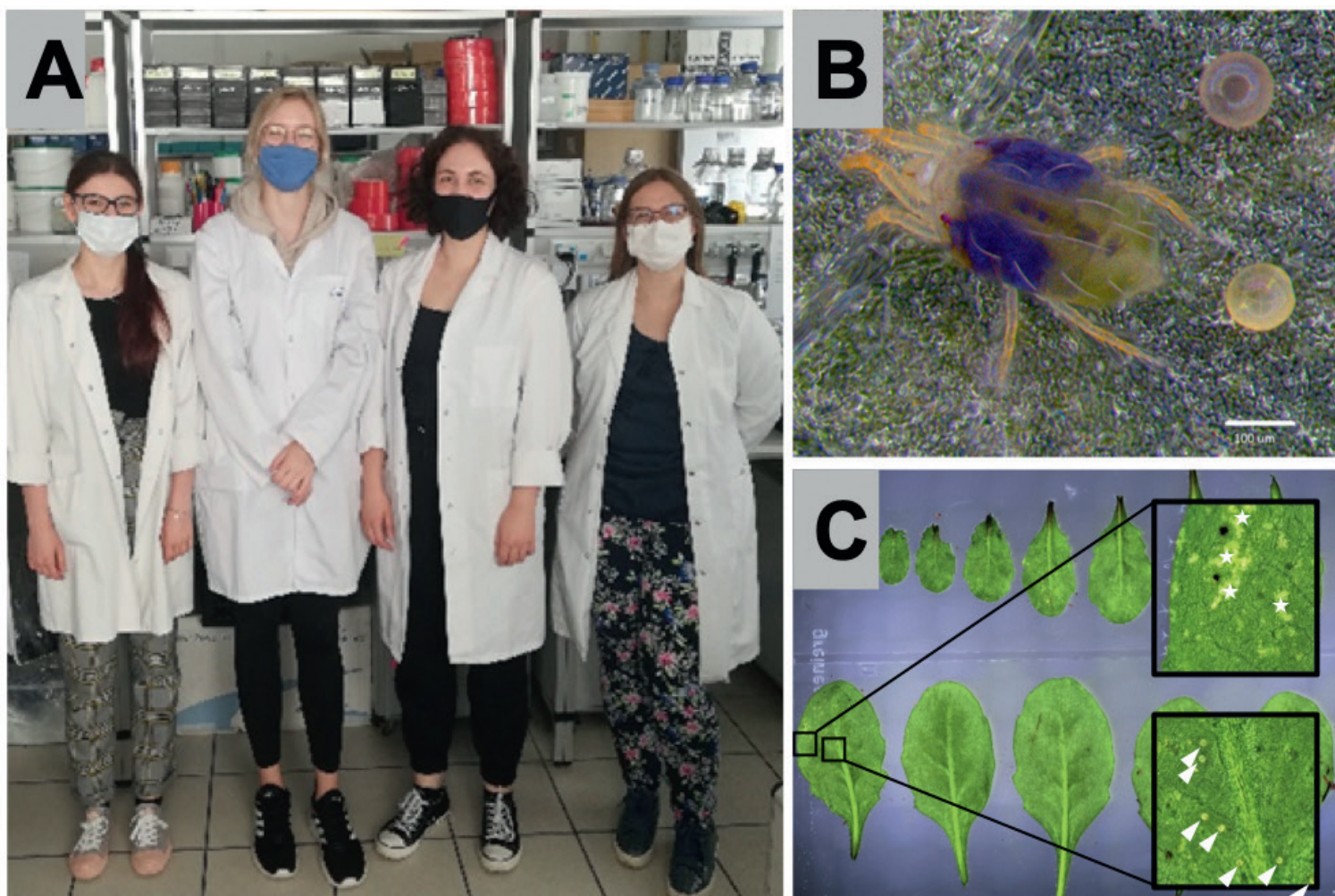

Fot.1 Laboratorium „Interakcje roślin ze szkodnikami”. **A.** Od lewej: prof. dr hab. inż. Marcin Filipecki, mgr inż. Anna Barczak-Brzyżek, dr inż. Mateusz Matuszkiewicz, dr inż. Joanna Dabrowska-Bronk, dr Marek Koter, dr inż. Magdalena Świącicka; **B.** Syncytium na korzeniu rzodkiewnika i rozwijająca się na nim samica mątwika burakowego; **C.** Monitorowanie ekspresji miR163 w roziecie rzodkiewnika w stresie świetlnym.

i dr. Mirosławem Sobczakiem. Współpraca jest kontynuowana do dziś i zaowocowała kilkoma projektami krajowymi i europejskimi. Na szczególną uwagę zasługuje projekt typu REGPOT – WULS Plant Health finansowany w ramach unijnego 7. Programu Ramowego, w którym uczestniczyły laboratoria Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu,

obecnie funkcjonujące w Instytucie Biologii i Instytucie Nauk Ogrodniczych. Był to szczególny program, którego jednym z celów było zwiększenie potencjału badawczego, tak by był zjawiskiem trwałym, wykraczającym poza czas trwania projektu. Udało się to m.in. dzięki osobie dr. Marka Kotera z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, który

Fot.2 **A.** Od lewej: mgr Ewelina Złotkowska, Paulina Dziosa, mgr Anna Wlazło, dr inż. Ewa Siedlecka; **B.** Samica przędziorka chmielowca i złożone jaja; **C.** Skan wysokiej rozdzielczości liści rzodkiewnika przygotowany do zautomatyzowanej analizy obrazu. Po powiększeniu rejony uszkodzone zaznaczono gwiazdkami, jaja zaznaczono strzałkami.

zdołał projekt Narodowego Centrum Nauki (NCN) i rozwinął aktywność laboratorium w stronę zgłębiania roli roślinnych małych RNA w interakcji z nicieniami pasożytniczymi. Projekt Plant Health pozostawił także inne trwałe ślady – współpracę z prof. Barbarą Karpińską z Uniwersytetu w Birmingham (Wielka Brytania), dzięki której włączyliśmy do naszych badań tematykę stresu świetlnego, oraz prof. Małgorzatą Kiełkiewicz i prof. Zbigniewem T. Dąbrowskim z Katedry Entomologii Stosowanej SGGW, którzy zainteresowali nas innym szkodnikiem upraw – przędziorkiem chmielowcem.

Prace nad mechanizmem obrony roślin przed nicieniami trwają nadal w ramach kontynuacji niedawno zakończonego z wyróżnieniem doktoratu dr. Mateusza Matuszkiewicza, który odkrył szczególne zaangażowanie procesów śmierci komórkowej i autofagii w rozwoju syncytiów na korzeniach roślin zaatakowanych przez mątwika burakowego. Z kolei dr Marek Żurczak, pracując w jednym z projektów NCN, scharakteryzował zmiany profili proteomicznych syncytiów pomidora. Efekty

projektu Plant Health to także grant NCN Preludium zdobyty przez niezwykle zdolną i ambitną doktorantkę mgr Annę Barczak-Brzyżek, która badając komunikację chloroplastów i jądra w stresie świetlnym odkryła mechanizm regulacyjny mikro RNA, który może dostrajać działanie chloroplastów w tym stresie poprzez regulację działania genów jądrowych. Wymienieni wyżej naukowcy poszukują też punktów wspólnych reakcji na stres świetlny, atak nicieni czy przędziorków. Na tych ostatnich skupia się też najnowszy projekt NCN pt. „Wykorzystanie naturalnej zmienności do identyfikacji genów przydatnych w hodowli odpornościowej na przędziorki”, który pozwolił na rozszerzenie zespołu o osobę dr Ewy Siedleckiej oraz kolejne dwie doktorantki – mgr Annę Wlazło i mgr Ewelinę Złotkowską.

Prof. dr hab. Marcin Filipecki
Katedra Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin
Instytut Biologii SGGW

Tlenek azotu – cząsteczka „młodości” nasion

Zagadnienia związane ze starzeniem nasion od lat znajdują się w centrum zainteresowania koncernów nasiennych

W Katedrze Fizjologii Roślin Instytutu Biologii SGGW od lat w ramach 7 projektów badawczych finansowanych przez NCN (lub wcześniej KBN) prowadzone są badania poszerzające wiedzę dotyczącą wpływu drobnocząsteczkowych cząsteczek gazowych (w tym tlenu azotu – NO) na biologię nasion. Tematyka ta podjęta została przez zmarłą w 2020 r. prof. dr hab. Renatę Bogatek-Leszczynską. Obecnie badania pod kierunkiem prof. dr hab. Agnieszki Gniazdowskiej-Piekarskiej kontynuuje grupa badaczy, w skład której wchodzi: dr hab. Urszula Krasuska, dr Katarzyna Ciąćka, mgr Paweł Staszek oraz mgr Marcin Tymiński.

Znaczenie nasion

Docenienie przez człowieka nasion jako wartościowego źródła pożywienia oraz odkrycie, że stanowią formę rozmnażania roślin, umożliwiło rewolucję neolityczną, a w konsekwencji przejście ludzkości z koczowniczego na osiadły tryb życia. Tak jak przed tysiącami lat, także dzisiaj nasiona mają duże znaczenie gospodarcze. Są zarówno głównym celem, jak i środkiem produkcji niezbędnym

do uzyskania plonu. Nasiona pełnią podstawową rolę w odżywianiu zwierząt i człowieka. Ze względu na zawartość białka, skrobi i/lub lipidów stanowią bogate źródło związków niezbędnych do prawidłowego rozwoju każdego organizmu. Oprócz znaczenia gospodarczego, nasiona odgrywają kluczową rolę w rozprzestrzenianiu się roślin. Materiał genetyczny zawarty w nasionach stanowi zasób bioróżnorodności, który może być wykorzystany w ochronie ex situ zagrożonych gatunków odmian roślin uprawnych poprzez zakładanie banków genów. Wieloletnie przechowywanie nasion było i jest możliwe dzięki temu, że obarczone są one spoczynkiem. Cecha ta jest ewolucyjnym przystosowaniem, które umożliwia unikanie niekorzystnych do kiełkowania warunków środowiska, zwiększając szanse siewek na przeżycie, dalszy rozwój i w rezultacie wydanie nasion przez kolejne pokolenie. Podczas spoczynku nasion przemiany metaboliczne (np. oddychanie) spowalniają do niezbędnego dla przeżycia minimum. Dzięki temu, stan obniżonej aktywności fizjologicznej nasion ma kluczowe znaczenie w sensie ekologicznym, agronomicznym i ekonomicznym.

Rola tlenu azotu w fizjologii nasion

Tlenek azotu (NO) przez długi czas uznawano głównie za zanieczyszczenie pochodzenia antropogenicznego, do momentu, gdy przed ponad trzydziestu laty dostrzeżono jego rolę w wielu procesach fizjologicznych. Doświadczenia mające na celu poznanie biochemii NO i mechanizmów jego działania w organizmach żywych zostały zintensyfikowane po przyznaniu w 1998 r. Nagrody Nobla w dziedzinie fizjologii i medycyny „za odkrycia dotyczące tlenu azotu, jako cząsteczki sygnałowej w układzie krwionośnym”. W niedługim czasie od tego wydarzenia potwierdzono udział tej gazowej cząsteczki w regulacji procesów fizjologicznych roślin. Badania dotyczące roli NO w biologii nasion na przykładzie nasion jabłoni w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zapoczątkowane zostały przez prof. dr hab. Agnieszkę Gniazdowską i dr hab. Urszulę Krasuską. W Katedrze Fizjologii Roślin wykazano, że trzygodzinne poddanie zarodków pozyskanych z nasion jabłoni działaniu NO skutkuje przełamaniem głębokiego spoczynku i stymulacją kiełkowania. Stwierdzono, że podczas przełamania spoczynku zarodków jabłoni NO zwiększa zawartość innych cząsteczek sygnałowych (reaktywnych form tlenu – ROS), modyfikuje białka, kwasy nukleinowe, współdziała ze stymulatorami wzrostu i rozwoju (poliaminami) oraz zmienia bilans hormonalny.

Starzenie nasion

Jedynie żywotne nasiona są w stanie wykiełkować. Te dobrej jakości, charakteryzują się wysokim wigorem, który ma znaczący wpływ na kolejne etapy cyklu życiowego rośliny. Takie nasiona dają początek prawidłowo rozwijającym się siewkom, które jako osobniki dorosłe wydają potomstwo. Środowisko oraz warunki przechowywania regulują ich żywotność i wigor, stąd również wpływają na ich starzenie. Przyspieszone, niekontrolowane i niezamierzone starzenie nasion stanowi poważny problem ekologiczny i ekonomiczny. Dlatego zagadnienia związane ze starzeniem nasion znajdują się od lat w centrum zainteresowania wiodących koncernów nasiennych.

W doświadczeniach laboratoryjnych stosuje się różne procedury mające na celu uzyskanie równomiernie postarzonych nasion, które stanowią dogodny materiał badawczy pozwalający na wiarygodne odkrywanie tajemnic starzenia. Protokoły te polegają przede wszystkim na umieszczeniu nasion w warunkach podwyższonej temperatury i wilgotności, co sprzyja aktywacji metabolizmu komórek. To postępowanie znalazło również zastosowanie w postarzaniu nasion jabłoni w laboratoriach Katedry Fizjologii Roślin. Zarodki wyizolowane z postarzałych nasion jabłoni kiełkują bardzo słabo, a u rozwijających się siewek występują zaburzenia rozwojowe. W zarodkach tych obserwuje się

nagromadzenie reaktywnych cząsteczek, przede wszystkim reaktywnych form tlenu (ROS), co jest zjawiskiem powszechnie występującym w starzejących się tkankach. Ku zaskoczeniu stwierdzono również obniżenie zawartości NO, co stało się inspiracją do wyjaśnienia roli tej gazowej cząsteczki w starzeniu nasion.

Czy starzenie nasion jest procesem odwracalnym?

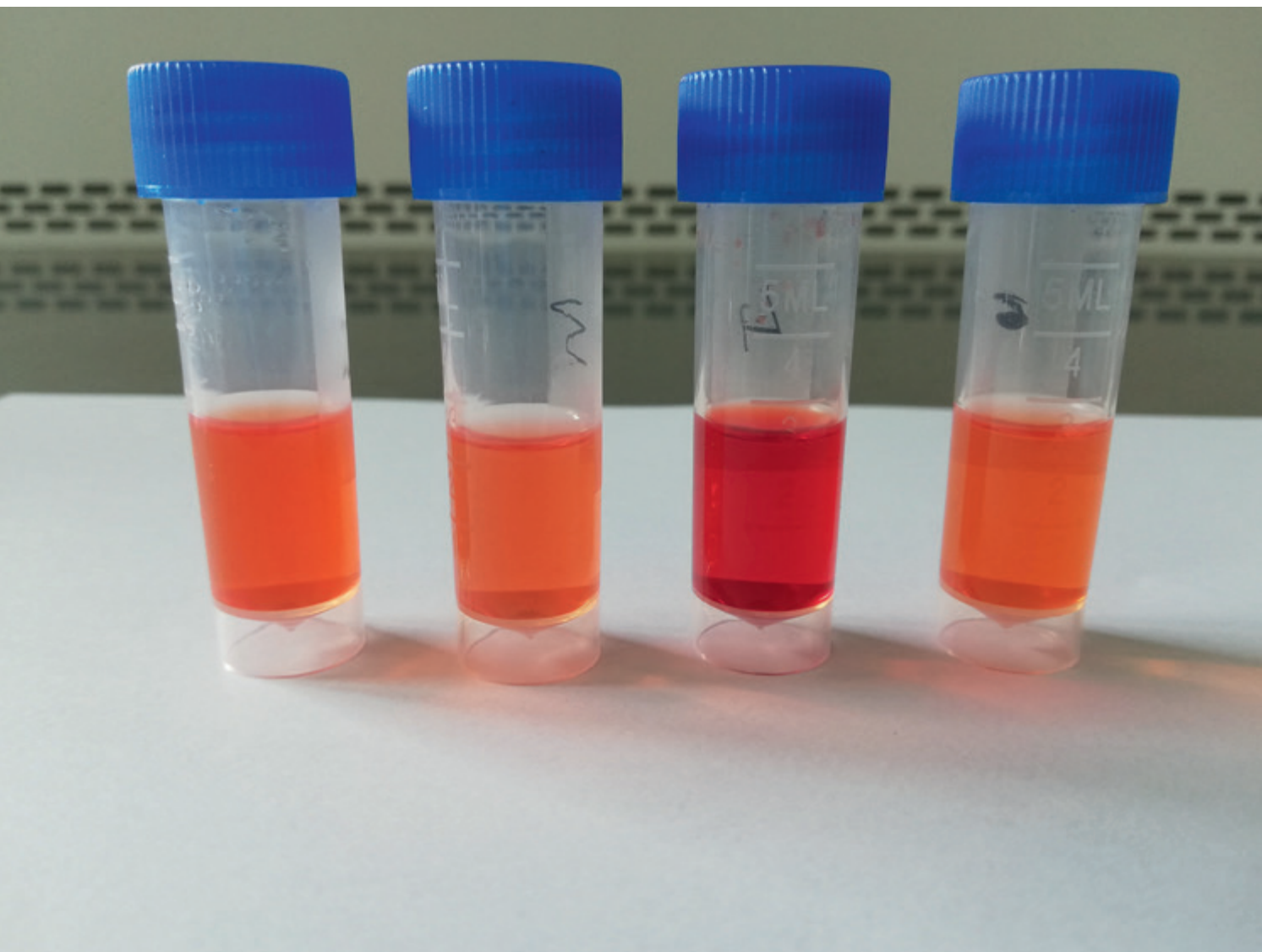
Tematyka starzenia nasion jabłoni i pozytywnej roli NO w tym procesie jest badana w związku z uzyskaniem przez dr hab. Urszulę Krasuską dofinansowania z Narodowego Centrum Nauki – projektu realizowanego w ramach konkursu OPUS 12 (2016/23/B/NZ9/03462). W ostatnim czasie rolę NO i innych związków należących do rodziny reaktywnych form azotu (RNS) w łagodzeniu negatywnych skutków starzenia potwierdzono dla nasion wiązu syberyjskiego oraz ziarniaków owsa zwyczajnego. Traktowanie nasion wiązu syberyjskiego donorem NO przed zabiegiem sztucznego postarzenia, prowadziło do zwiększenia ich żywotności w stosunku do nasion postarzonych. Podobną zależność zaobserwowano dla ziarniaków owsa, przy czym w tym przypadku aplikacja NO następowała po poddaniu nasion starzeniu. Stwierdzono, że traktowanie NO nasion cechujących się pewnym stopniem zestarzenia może aktywować mechanizmy obronne, prowadząc do poprawy ich jakości, nawet jeśli proces starzenia został już wcześniej zapoczątkowany. Choć pojawiają się dowody, że NO może częściowo zapobiegać spowodowanemu starzeniem procesom degeneracyjnym w nasionach, jego zastosowanie w przemyśle nasiennym wymaga dalszych analiz.

W ramach prac prowadzonych w SGGW dzięki wyżej wspomnianemu projektowi, dotychczasowy stan wiedzy dotyczący udziału NO w poprawie zdolności kiełkowania postarzonych nasion jest uzupełniany o: określenie zmian zawartości modyfikowanych białek i kwasów nukleinowych, ekspresję genów kodujących enzymy regulujące zawartość ROS oraz białka mające wpływ na długowieczność nasion, a także zmian zawartości markerów procesu starzenia. Określenie zmian stężenia wskaźników starzenia w nasionach może być wykorzystane przy ocenie ich jakości nie tylko jako materiału siewnego, ale również w bankach nasion. Naukowcy mają nadzieję, że prowadzone badania pozwolą na znalezienie metody usuwania niekorzystnych zmian komórkowych związanych z nieuchronnie zachodzącymi procesami starzenia nasion.

Prof. dr hab. Agnieszka Gniazdowska-Piekarska,
Dr hab. Urszula Krasuska, Dr Katarzyna Ciąćka,
Mgr Paweł Staszek, Mgr Marcin Tymiński,
Katedra Fizjologii Roślin, Instytut Biologii SGGW

Badania w Instytucie Nauk o Żywności

Ekstrakty karotenoidów pozyskane z biomasy drożdży *Rhodotorula glutinis* po hodowli w podłożach przygotowanych na bazie odpadów rolno-spożywczych

Badania prowadzone w Instytucie Nauk o Żywności, kierowanym przez prof. dr. hab. Mirosława Słowińskiego, koncentrują się wokół zagadnień związanych z bezpieczeństwem żywności, projektowaniem nowych produktów spożywczych oraz wykorzystaniem surowców odpadowych tego przemysłu. W skład Instytutu wchodzi cztery Katedry: Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności, Chemii, Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji oraz Technologii Żywności. Poniżej przedstawiony został zakres badań prowadzonych przez pracowników Katedry Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności oraz Katedry

Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji. W kolejnym numerze „Agricoli” ukaże się materiał nt. prac Katedry Chemii i Katedry Technologii Żywności.

W Katedrze Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności kierowanej przez prof. dr. hab. Małgorzatę Gniewosz prowadzone są badania podstawowe i aplikacyjne z zakresu mikrobiologicznego i biotechnologicznego kształtowania jakości oraz bezpieczeństwa zdrowotnego żywności. Prace koncentrują się na otrzymywaniu biotechnologicznego polisacharydu pullulanu i jego zastosowaniu w postaci powłok

do utrwalania żywności. Zmierzają one do opracowania innowacyjnej powłoki pullulanowej wzbogaconej olejkami eterycznymi, ekstraktami roślinnymi, nanocząsteczkami srebra o silnych właściwościach przeciwdrobnoustrojowych (badania dr inż. Karoliny Kraśniewskiej) lub ekstraktami propolisu (badania mgr inż. Katarzyny Pobiegi) do ochrony przeciwbakteryjnej i przeciwgrzybiczej surowców roślinnych. Poszukiwane są również nowe zastosowania pullulanu w produkcji żywności, w szczególności w roli prebiotyku w innowacyjnych jogurtach lub homogenizowanych parzonych kiełbasach (badania dr hab. Anny Chlebowskiej-Śmigiel). Preparaty pochodzenia naturalnego w postaci ekstraktów oraz olejków eterycznych z roślin przyprawowych stały się przedmiotem tematyki badawczej dr hab. Elżbiety Hać-Szymańczuk oraz dr inż. Alicji Synowiec. Działanie przeciwdrobnoustrojowe oraz przeciwutleniające tych preparatów określane jest w warunkach modelowych, surowcach żywnościowych oraz farszach mięsnych. Jeden z kierunków badań dotyczy też wpływu struktury chemicznej (izomerii pozycyjnej) kwasów fenolowych na ich aktywność przeciwdrobnoustrojową oraz działania tych związków w kierunku ograniczenia powstawania biofilmów bakteryjnych.

Celem nowego kierunku badań prowadzonych w Katedrze Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności przez zespół prof. dr hab. Stanisława Błazejaka jest skuteczna biologiczna metoda walki z bakteriami patogennymi odpowiedzialnymi za zatrucia pokarmowe z użyciem fagów. Koncepcja projektu zakłada wykorzystanie bakteriofagów do poprawy jakości mikrobiologicznej żywności, ze szczególnym uwzględnieniem żywności minimalnie przetworzonej. W Katedrze prowadzone są również badania nad wykorzystaniem odpadów z przemysłu rolno-spożywczego, zwłaszcza szczególnie uciążliwej ziemniaczanej wody sokowej (odpadu przemysłu krochmalniczego) do pozyskiwania cennych gospodarczo produktów. Badania realizowane przez dr hab. Iwonę Gientkę oraz dr inż. Annę Kot dotyczące biosyntezy lipidów oraz karotenoidów przez drożdże *Rhodotorula* z wykorzystaniem surowców odpadowych obejmują izolację i identyfikację nowych szczepów drożdży, ocenę wydajności biosyntezy lipidów oraz barwników karotenoidowych, składu jakościowego, a także wpływ czynników stresogennych na ten proces. Oleje mikrobiologiczne pozyskane z biomasy drożdży charakteryzują się wysoką zawartością kwasu oleinowego, bogate są również w karotenoidy: β -karoten, torulen i torularodynę. Związki te posiadają silne właściwości przeciwutleniające oraz właściwości prowitaminy A. Z kolei badania prowadzone przez dr hab. Annę Bzduchę-Wróbel dotyczą wpływu warunków wzrostu drożdży na biosyntezę składników ściany komórkowej i jej strukturę. Koncentrują się one głównie na procesie biosyntezy warstwy

β -(1,3)/(1,6)-glukanu drożdży i właściwościach funkcjonalnych otrzymanych preparatów tego polisacharydu. Badania z tego zakresu zaowocowały dwoma patentami. Badania nad wykorzystywaniem surowców odpadowych przemysłu owocowo-warzywnego, a szczególnie intensyfikacją procesu utylizacji wyłoków jabłkowych z udziałem bakterii fermentacji propionowej z jednoczesnym pozyskiwaniem ich metabolitów (kwasu propionowego i witaminy B12) prowadzi dr hab. Edyta Lipińska oraz dr inż. Kamil Piwowarek. Badania nad zdolnościami wewnątrzkomórkowego gromadzenia selenu przez mikroorganizmy prowadzi dr hab. Marek Kieliszek. Nadal niewiele wiadomo na temat transportu i akumulacji selenu do wnętrza komórki, co jest pierwszym krokiem w procesie metabolizmu tego pierwiastka. Badania skupiają się na poznaniu szlaków metabolicznych oraz wyjaśnieniu działania systemów detoksykacyjnych umożliwiających przetrwanie komórkom w środowisku zawierającym ten pierwiastek.

Ponadto prowadzone są badania na temat identyfikacji różnych profili białkowych, wpływu glutationu i enzymów antyoksydacyjnych na te procesy oraz trwają prace nad wyjaśnieniem działania zespołu ścianowo-błonowego komórek w procesach wiązania selenu i analizie wpływu selenu na ekspresję genów odpowiedzialnych za wytwarzanie białek ochronnych przed wystąpieniem stresu oksydacyjnego.

Działalność naukowa Katedry Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji kierowanej przez prof. dr hab. Dorotę Witrową-Rajchert dotyczy zagadnień związanych z inżynierią procesów i produktów w kształtowaniu jakości oraz projektowaniu właściwości żywności i bioproduktów. Przykładowo, jednym z kierunków tej działalności jest zastosowanie innowacyjnych, nietermicznych technik (pulsacyjne pole elektryczne, ultradźwięki, pulsacyjne światło) do wspomagania procesów podstawowych wytwarzania żywności. Temat ten jest realizowany w ramach projektu FOX, finansowanego ze środków pochodzących z europejskiego programu Horyzont 2020. Rosnąca świadomość konsumentów dotycząca zrównoważonego rozwoju, zmian występujących w środowisku naturalnym oraz zrozumienie roli, jaką w dojrzałym społeczeństwie pełni wspólnota, sprawiają, że pochodzenie żywności coraz wyraźniej wpływa na rynek żywnościowy. Świadomi konsumenci poszukują produktów lokalnych, które mogą nabyć bezpośrednio od rolników w ramach tzw. krótkich łańcuchów dostaw żywności. Naukowcy z Katedry wspólnie z europejskimi partnerami opracowują nowe, elastyczne i mobilne rozwiązania, łącząc tradycyjne procesy, np. tłoczenie soku czy suszenie, z niecodzienną i nowoczesną technologią pulsacyjnego pola elektrycznego. Technika ta polega na potraktowaniu żywności polem elektrycznym

Miód w proszku może mieć wiele zastosowań w przemyśle spożywczym, zielarskim i farmaceutycznym

o bardzo wysokim natężeniu. Pozwala to utrwalić żywność bez jej nadmiernego ogrzania oraz skrócić czas wielu procesów technologicznych, co korzystnie wpływa na wartość odżywczą i obciążenie środowiska naturalnego. W międzynarodowym konsorcjum realizującym projekt FOX zespół z SGGW, pracujący pod kierunkiem dr. inż. Artura Wiktora, odpowiada za badania i opracowanie mobilnej suszarki wspomaganą pulsacyjnym polem elektrycznym, która mogłaby być wykorzystywana w ramach krótkich łańcuchów dostaw żywności.

Wśród badań przebiegu procesu otrzymywania żywności w postaci sproszkowanej i jej właściwości jako szczególnie istotne należy wskazać prace nad otrzymywaniem miodu w proszku metodą suszenia rozpyłowego. Prowadzone

są one w Katedrze od ponad 10 lat pod kierunkiem dr hab. Katarzyny Samborskiej, prof. SGGW. Suszenie miodu prowadzące do otrzymania materiału w postaci proszku jest alternatywną metodą jego utrwalania, stwarzającą wiele nowych możliwości zastosowania. Miód w proszku ma wiele zalet, m.in. jest łatwy w dozowaniu, mieszaniu i transporcie, nadaje się do wykorzystania w przemyśle spożywczym, zielarskim i farmaceutycznym. Proszek miodowy może być przeznaczony do bezpośredniej konsumpcji jako dodatek do szeregu produktów spożywczych np. jogurtów, napojów, sosów, powłok jadalnych, jak również do suplementów diety i preparatów wspomagających leczenie. Ponieważ suszenie miodu wymaga starannego doboru użytych składników pomocniczych, w badaniach określano przydatność różnych nośników suszarniczych. Stwierdzono również, że możliwa jest poprawa przebiegu procesu suszenia w wyniku enzymatycznej lub membranowej obróbki wstępnej miodu. W ostatnich latach skupiano się na możliwościach otrzymania proszków miodowych zgodnych z aktualnym trendem, tzw. czystej etykiety. Obiecujące wyniki otrzymano wskutek zastosowania do procesu suszenia powietrza o obniżonej wilgotności, a także zastępowania tradycyjnych nośników mlekiem w proszku lub dodatkiem o właściwościach prebiotycznych.

Realizowane w Katedrze Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji pod kierunkiem dr hab. Moniki Janowicz, prof. SGGW zadanie badawcze w ramach projektu Biostrateg 3 związane jest z opracowaniem technologii produkcji zdrowej żywności z uwzględnieniem zagospodarowania pełnowartościowych odpadów spożywczych (wysortu warzywnego) i opracowanej metody obliczania śladu węglowego. W Katedrze opracowywana jest innowacyjna technologia produkcji nowych wyrobów liofilizowanych (liobatonów). Wykorzystanie wyników badań całego projektu pozwoli na zmniejszenie negatywnego wpływu procesów produkcji żywności na zmiany klimatu oraz pozytywnie wpłynie na ograniczenie poziomu emisji CO₂ do atmosfery przez branżę spożywczą. Powodem podjęcia tego rodzaju badań jest także konieczność ograniczenia marnowania żywności i zwiększenie możliwości zagospodarowania odpadów spożywczych, które niejednokrotnie można zaliczyć do grupy pełnowartościowych surowców odpadowych, możliwych do przetwórczego wykorzystania. Projekt ten uzyskał właśnie nominację do Polskiej Nagrody Inteligentnego Rozwoju 2020 w kategorii „Badania przyszłości”.

Prof. dr hab. Dorota Witrowa-Rajchert

Prof. dr hab. Mirosław Słowiński

Dr hab. Elżbieta Hać-Szymańczuk

Instytut Nauk o Żywności SGGW

Nowa identyfikacja wizualna SGGW

◆

W ramach projektu POWER „Sukces z natury – kompleksowy program podniesienia jakości zarządzania procesem kształcenia i jakości nauczania Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie” realizowane są dwa zadania związane z wdrożeniem jednolitego dla całej Uczelni i spójnego pod względem wizualnym i informatycznym systemu komunikacji i informacji. Efektem końcowym projektu będzie:

- wdrożenie spójnego dla całej Uczelni systemu identyfikacji wizualnej
- uruchomienie nowego systemu stron internetowych dla wszystkich jednostek SGGW
- wdrożenie intranetu
- utworzenie centralnego systemu konferencyjnego umożliwiającego sprawne przygotowanie i przeprowadzenie wszystkich konferencji realizowanych przez pracowników i jednostki organizacyjne Uczelni

Prace projektowe związane z opracowaniem profesjonalnego systemu identyfikacji wizualnej Uczelni, czyli Księgi Logo SGGW rozpoczęły się w listopadzie 2019 r. i zostały właśnie zakończone. Zadanie realizowało studio graficzne Podpunkt, firma wielokrotnie nagradzana za swoje projekty na rynku międzynarodowym i krajowym. W ramach zadania firma Podpunkt przy współpracy z Biurem Prasowym i Biurem Promocji SGGW przeprowadziła konsultacje z władzami Uczelni, wydziałów, instytutów, ze studentami oraz pracownikami wybranych jednostek administracji centralnej. W wyniku tych konsultacji powstały trzy koncepcje identyfikacji wizualnej, z których jedna została wybrana do dalszych prac projektowych.

W ramach nowej księgi identyfikacji wizualnej SGGW określono między innymi: znak główny Uczelni, znaki wydziałów i jednostek, system typograficzny, system kolorystyczny, linie komunikacji (rekrutacyjno-wizerunkowa oraz naukowo-biznesowa), style fotograficzne i ilustracyjne oraz projekty dokumentów wewnętrznych takich jak papiery firmowe, wizytówki, wzory prezentacji, dyplomów itp.

Nowa identyfikacja wizualna będzie jednym z kluczowych elementów budowania i umacniania silnej i spójnej marki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, rozpoznawalnej nie tylko w środowisku naukowym, ale także biznesowym. Jednolity wizerunek Uczelni pozwoli na wypracowanie przejrzystego i wyrazistego sposobu komunikacji adresowanego do różnych grup docelowych.

Konstrukcja nowego godła

Uroczysta prezentacja nowego systemu identyfikacji wizualnej SGGW oraz głównej strony internetowej planowana jest na jesień tego roku. Główną inspiracją nowej identyfikacji wizualnej Uczelni stało się życie. Tworzą ją „częstki elementarne SGGW”, których kształty wpisane są w okrąg i nawiązują do przyrody w skali mikro – kropli wody, cząsteczki, komórki. Odświeżone zostało tradycyjne godło Uczelni, które jednak zachowało swoje historyczne elementy tj. orzeł akademicki, gwiazdy i motywy roślinne w otoku. Przyroda i życie stały się również inspiracją przy opracowaniu nowej palety kolorystycznej.

Zadanie polegające na budowie nowych stron internetowych Uczelni, wydziałów, instytutów i jednostek administracyjnych jest w trakcie realizacji. Zakłada ono ujednoczenie widoku internetowych stron jednostek tak, aby były one łatwo rozpoznawalne i umożliwiały identyfikację Uczelni. Projekt przewiduje zakończenie wszystkich prac w połowie 2021 r. Dotychczasowe efekty zostaną zaprezentowane społeczności akademickiej wraz z prezentacją nowej identyfikacji wizualnej.

Księga identyfikacji wizualnej wraz z plikami do wykorzystania zostanie zamieszczona na specjalnie zaplanowanej podstronie nowej strony internetowej Uczelni. Znajdą się tam także informacje wyjaśniające powody zmiany identyfikacji oraz szczegółowe informacje dotyczące sposobu wykorzystania nowych znaków.

Burzliwe losy Pałacu Ursynowskiego

Archiwalne zdjęcie Pałacu Ursynowskiego z lat 40. ubiegłego wieku

Budynek, w którym mieści się siedziba władz SGGW, to jeden z najcenniejszych zabytków Ursynowa. W roku akademickim 2020/21 obchodzi wyjątkowy jubileusz – setną rocznicę przekazania budynku na cele edukacyjne.

Historia Pałacu Krasieńskich na Ursynowie jest długa i burzliwa. Majątek, pierwotnie nazwany „Roskosz”, powstał na skraju skarpy wiślanej pomiędzy Służewem a Natolinem w drugiej połowie XVIII w. W 1775 r. książę August Aleksander Czartoryski, dziedzic Wilanowa, podarował ten kawałek ziemi pułkownikowi wojsk koronnych, francuskiemu szambelanowi Józefowi de Maisonneuve. Już dwa lata później pułkownik wzniósł na skarpie dworek. Wedle jednego z przekazów rezydencja miała stać się widownią romansu księżnej Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej z szambelanem de Maisonneuve.

Drugą właścicielką została księżna Joanna Sapieżyna, jednak majątek znajdował się w jej posiadaniu tylko przez kilka miesięcy. W 1784 r. został przekazany Stanisławowi Kostce Potockiemu i jego żonie Aleksandrze. Lata 1785–1799 to rozkwit posiadłości. Nowy gospodarz rozpoczął przebudowę murowanego dworku pod kierunkiem architekta Christiana Piotra Aignera, który nadał mu formę klasycystycznego pawilonu z czterokolumnowym portykiem oraz niewielkimi oficynami po bokach. W tym czasie dobudowano również budynki gospodarcze – stajnię i wozownię. „Roskosz” stała się podmiejską rezydencją Potockich.

W kolejnych latach majątek wielokrotnie zmieniał właścicieli. Brak stałego gospodarza wpłynął na kondycję budynku, który popadł w ruinę. Dopiero w 1822 r. posiadłość kupił Julian Ursyn Niemcewicz, pisarz i polityk, adiutant Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r., który planował

osiąść tu na stałe. W „Dzienniku z czynności moich w Ursynowie 1822–1831” wspominał: „Zastałem dom bez podłóg, drzwi i okien, bez zamków i kluczy, kuchni bez pieców i komina. Stajnie bez dachu i pomostu”.

J.U. Niemcewicz odbudował dworek oraz zabudowania gospodarcze, uporządkował park, wzbogacając jego roślinność o nowe odmiany krzewów, kwiatów i drzew, w tym o słynny orzech wyhodowany, jak głosi legenda, z nasion przywiezionych z Ameryki. Nowy właściciel chciał również zmienić nazwę „Roskosz” na Ameryka lub Waszyngton – dla upamiętnienia swojego pobytu w Stanach Zjednoczonych. Ostatecznie siedziba otrzymała jednak nazwę Ursynów, od przydomka gospodarza.

Pisarz stworzył tu bibliotekę, gromadząc cenne zbiory bibliofilskie. Odwiedzali go tu liczni przyjaciele m.in. Juliusz Słowacki. Gdy w 1831 r. został wysłany przez księcia Adama Czartoryskiego z misją dyplomatyczną do Londynu, nie wiedział, że do Polski już nigdy nie powróci. Po upadku powstania listopadowego posiadłość J. U. Niemcewicza została skonfiskowana, a jej właściciel znalazł się na emigracji w Paryżu, gdzie zmarł w 1841 r.

Co działo się z Ursynowem po wyjeździe pisarza? Posiadłość nie miała stałego właściciela. W latach 1832–1841 majątek dzierżawił lekarz i społecznik dr Jan Fryderyk Wilhelm Malcz. W 1857 r. właścicielką została Eliza Krasieńska z Branickich (żona pisarza Zygmunta Krasieńskiego), która postanowiła wybudować tu siedzibę dla siebie i męża. To ona podjęła decyzję o przebudowie rezydencji do współczesnej neorenesansowej postaci. Zgodnie z projektem wykonanym przez Zygmunta Rozpendowskiego w 1860 r. na skraju skarpy wiślanej stanął nowy piętrowy pałac o symetrycznej, regularnej bryle z malowniczymi tarasami i bogatą dekoracją rzeźbiarską. W elewacji przedniej znalazły się popiersia czterech hetmanów: Stefana Czarnieckiego, Władysława Koniecpolskiego, Pawła Sanguszki i Jana Tarnowskiego, a od strony ogrodu rzeźby polskich królowych – Barbary, Dąbrówki, Jadwigi i Wandy. Nowatorskim rozwiązaniem było zastosowanie żeliwnej konstrukcji wsparcia tarasu. W trójkątnym frontonie umieszczono herb Ślepowron Krasieńskich oraz rzeźby dzieci personifikujących cztery pory roku. Po bokach znalazły się figury przedstawiające Fortunę i Ceres. Niestety, Eliza Krasieńska nigdy w Ursynowie nie zamieszkała, gdyż jej mąż zmarł przed ukończeniem przebudowy.

W 1895 r. właścicielem majątku został wnuk Zygmunta Krasieńskiego ordynat opinogórski Adam Krasieński. W 1906 r. przekazał on posiadłość Towarzystwu Seminarium dla Nauczycieli Ludowych, które działało do wybuchu I wojny światowej. W czasie działań wojennych pałac został doszczętnie zniszczony, a wycofujące się wojska rosyjskie

zrujnowały otaczający go wspaniały park, którego już nigdy nie odtworzono.

W czasie, gdy Ursynów był siedzibą Seminarium, posiadłość pozostawała nadal własnością Krasieńskich. 4 czerwca 1920 r. spadkobierca Adama Krasieńskiego Edward hr. Raczyński przekazał zespół pałacowo-parkowy w formie darowizny Towarzystwu Seminarium dla Nauczycieli Ludowych. Z początkiem października tegoż roku Towarzystwo wydzierżawiło majątek na 10 lat Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które umieściło tu Państwowe Gimnazjum Ogrodnicze. W 1938 r. w zorganizowanym przez Ministerstwo konkursie na wzorcowe zagospodarowanie terenu wokół szkoły zwyciężył projekt Alfonsa Zielonko, ówczesnego nauczyciela Gimnazjum, późniejszego profesora i wieloletniego prorektora SGGW. Niestety, wybuch II wojny światowej zniweczył wszelkie plany.

Tym razem los obszedł się z pałacem łaskawiej – posiadłość nie odniosła istotnych uszkodzeń. Po wojnie aż do 1949 r. w budynku działało Państwowe Liceum Ogrodnicze. Później zdecydowano o budowie na Ursynowie Centralnej Szkoły Państwowych Ośrodków Maszynowych i Spółdzielni Produkcyjnych. Głównym punktem nowej koncepcji pozostał pałac, wokół którego zespół Stefana Tworkowskiego wznosił dwa pawilony dydaktyczne, 20 domków mieszkalnych, budynki gospodarcze, internaty dla studentów i aulę. W majątku wybudowano sieć kanalizacyjną oraz oczyszczalnię ścieków. W 1951 r. teren dzisiejszego Ursynowa został włączony do Warszawy.

Pięć lat później, w 1956 r. kompleks wraz z sąsiadującymi gospodarstwami Wolicą, Natolinem i Wilanowem decyzją Rady Ministrów i władz miasta Warszawy przekazano Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. W latach 60. ub. wieku w związku z rozwojem uczelni opracowane zostały nowe plany rozbudowy kampusu. Na przestrzeni kilkudziesięciu lat powstał tu nowoczesny zespół obiektów dydaktycznych. W 1989 r. siedzibę władz SGGW przeniesiono do Pałacu Ursynowskiego, a w 2003 r. ostatecznie ulokowano na Ursynowie wszystkie wydziały uczelni, do tej pory rozproszone w różnych miejscach Warszawy. Kampusowi nadano wówczas imię Edwarda hr. Raczyńskiego.

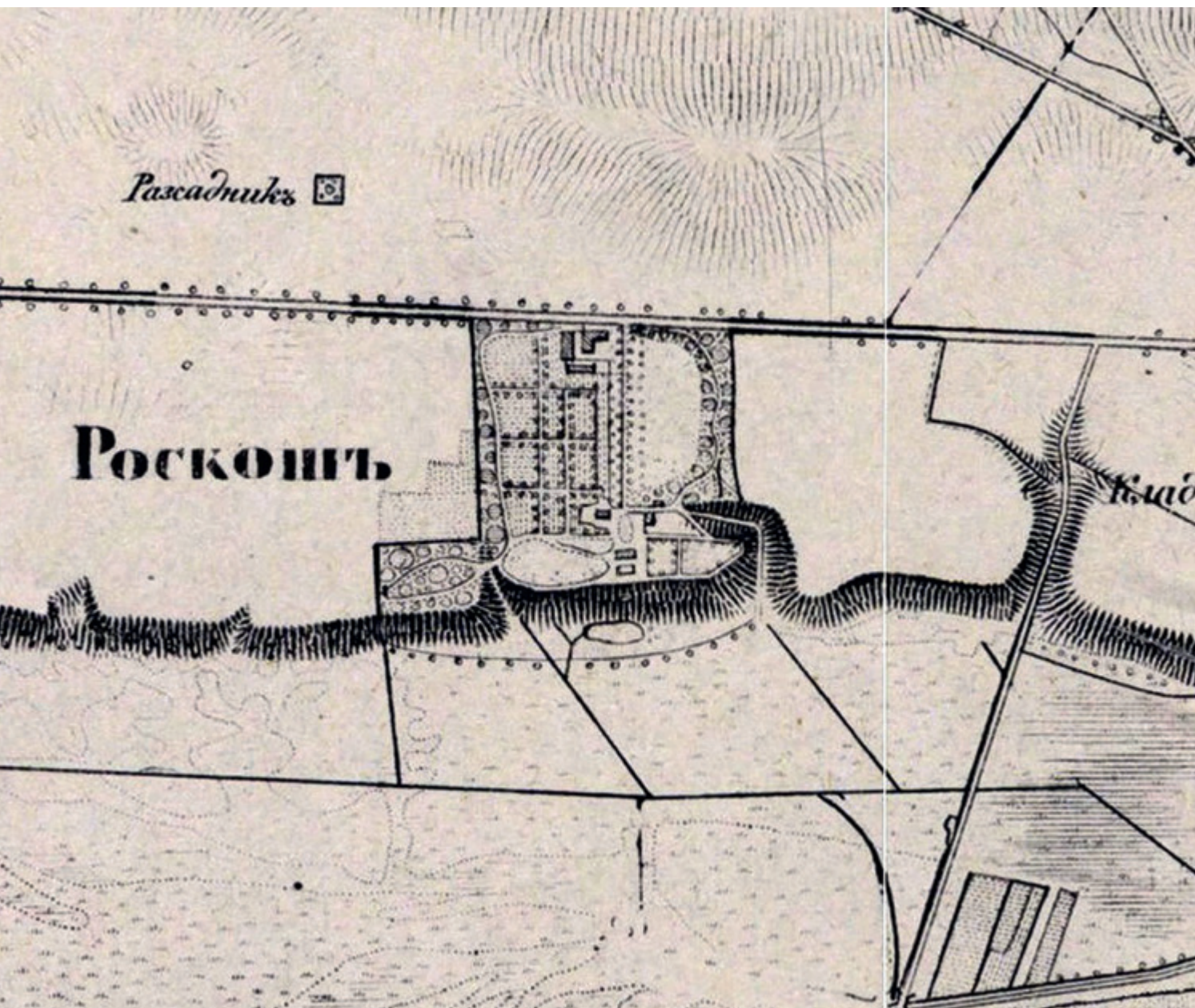
Z czasów J.U. Niemcewicza pozostał przy Pałacu obecnie jedynie stary orzech oraz murowana tablica z łańciskim napisem, który w przekładzie brzmi: „Oby moja siedziba, ten ursynowski domek, schronienie starca znużonego wojowaniem i tułaczką po wszystkich morzach, zachowała się w pamięci przyszłych pokoleń”.

Park w Ursynowie

W kompozycji parku otaczającego Pałac w Ursynowie można wyróżnić kilka etapów, co wiąże się z przechodzeniem dóbr w kolejne ręce i zmianami jego przeznaczenia. Bliżej znamy jednak w tej mierze dopiero czasy Juliana Ursyn Niemcewicza. Z zachowanych źródeł najcenniejsze są opisy pióra samego pisarza

zawarte w „Dzienniku z czynności moich w Ursynowie”, oraz relacja z wizyty w parku Ludwika Pietrusińskiego, opublikowana w 1858 r. Uzupełnieniem tych opisów jest wydana w 1860 r. rosyjska mapa okolic Warszawy, na której widnieje jeszcze dawna nazwa majątku – „Roskosz”.

Majątek ursynowski na rosyjskiej mapie okolic Warszawy z 1860 r.

Od bramy do dworu, wówczas jeszcze parterowego, wiodła czterorzędowa aleja lipowa. Przed samym dworem – niewielki podjazd urządzony w formie owalnego klombu kwiatowego.

Po stronie południowej stał osobny budynek kuchni, a naprzeciw niego, po stronie północnej podjazdu – oficyna. Klomb z kwiatów założono również za dworem, na naturalnie

ukształtowanym tarasie skarpy. Na głównej osi założenia, w skarpie poniżej dworu i zabudowań, znajdowała się grotta „w kształcie ruiny”, a przed nią źródło obłożone kamieniami, po których woda spływała do niewielkiego stawu u podnóża skarpy. Z podjazdu na górnym tarasie, a dokładniej pomiędzy zabudowaniami oficyny, kuchni i dworu, prostopadle do alei głównej, poprowadzono równoległą do krawędzi skarpy aleję lipową, która biegła ku dwóm altanom stojącym na skraju skarpy. Do pierwszej altany aleja wiodła na północ przez leszczynowy zagajnik. Widok z niej rozpościerał się na Gucin-Gaj, z kolei na południowym krańcu alei postawiono drugą altanę.

Altana Niemcewiczowska przed 1916 r.

Droga wiodła tu ponad parowem, nad którym przerzucono biały, drewniany mostek. Z altany, poprzez łąki, można było podziwiać położony w oddali Wilanów. Lokalizację tej altany uwzględnia wspomniana już mapa, na której tę część parku przedstawiono w formie „dzikiej promenady”. Dolną część parku zamykał za stawem szpaler drzew, który biegł wzdłuż ścieżki prowadzącej od parowu północnego do znajdującej się na skraju południowym majątku – altany „wilanowskiej” (zwanej później Niemcewiczowską). Część majątku położoną

na południe od alei głównej przeznaczono na ogrody użytkowe – warzywniki i sady, co oddaje na mapie regularny podział kwater. W tej części majątku, bliżej duktu prowadzącego ze Służewia do Wolicy i bramy wjazdowej, wybudowano stajnie oraz wozownię, być może znajdowała się tu również oranżeria.

Kolejny etap przemian w układzie parku związany jest już z rozbudową w czasach, gdy Ursynów pozostawał w rękach Krasieńskich, a więc od 1858 r. Największe zmiany dotyczyły dworu i jego najbliższego otoczenia. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XIX w. budynek przebudowano według projektu Zygmunta Rozpędowskiego. Uzyskał wówczas dwa skrzydła, podwyższono go też o jedną kondygnację.

Pałac Ursynowski w II poł. XIX w.

Oprawę architektoniczną zyskała skarpa za pałacem, którą uporządkowano, formując trzy tarasy, z niszą na najniższym z nich, zapewne w miejscu dawnej grotty. Dwubiegowe schody, w bezpośrednim sąsiedztwie Pałacu oraz ozdobnie wykończone i okalające je balustrady stały się bardzo charakterystycznym, powszechnie znanym obrazem tego miejsca. *Tarasy te, letnią porą przybrane pnąciami się roślinami, kwiatami i drzewami pomarańczowymi* (Anonim 1882, s.206). U podnóża skarpy schody zamykał niewysoki mur oporowy, na którym rozstawiano rośliny w donicach, podobnie zresztą jak fronton pałacu, który przyozdabiały egzotyczne agawy, charakterystyczne dla parków i ogrodów drugiej połowy XIX w.

Kolejne przekształcenia związane były ze zmianą funkcji parku, gdy siedzibę otrzymuje tu pierwsze przed I wojną seminarium nauczycielskie.

Opis Ursynowa w roku 1913 odnajdujemy we „Wskazówkach dla wstępujących do Prywatnego Seminarium Nauczycielskiego w Ursynowie” (s. 4–6):

Tarasy za pałacem w Ursynowie, widok od strony łąk wilanowskich przed 1916 r.

Pałac Ursynowski na początku XX w.

Seminarium Nauczycielskie w Ursynowie, położone wśród starego rozległego parku, zajmuje, nie licząc zabudowań gospodarczych, trzy gmachy, wszystkie murowane. W jednym z nich mieszczą się sypialnie uczniów. [...] Naprzeciwko internatu, po drugiej stronie alei prowadzącej do głównego gmachu, znajduje się budynek, mieszczący obszerną jadalnię. [...] w lewym i prawym skrzydle tegoż gmachu mieści się szkoła początkowa, w której ćwiczą się w nauczaniu starsi wychowawcy Seminarium. [...] Gmach szkolny, dawny pałac właścicieli Ursynowa, jest budynkiem jednopiętrowym. Mieszczą się w nim sale wykładowe, biblioteka [...] sala aktowa, gdzie odbywają się lekcje muzyki, śpiewu i gimnastyki.

We „Wskazówkach” znajdziemy również wzmiankę o tym, że uczniowie latem – w ramach zajęć szkolnych – pracowali 2 godziny dziennie w ogrodzie warzywnym, szkółce owocowej, parku lub w pasiece.

Klomb oraz główna aleja na podjeździe Pałacu, widok w kierunku bramy wjazdowej około 1907 r.

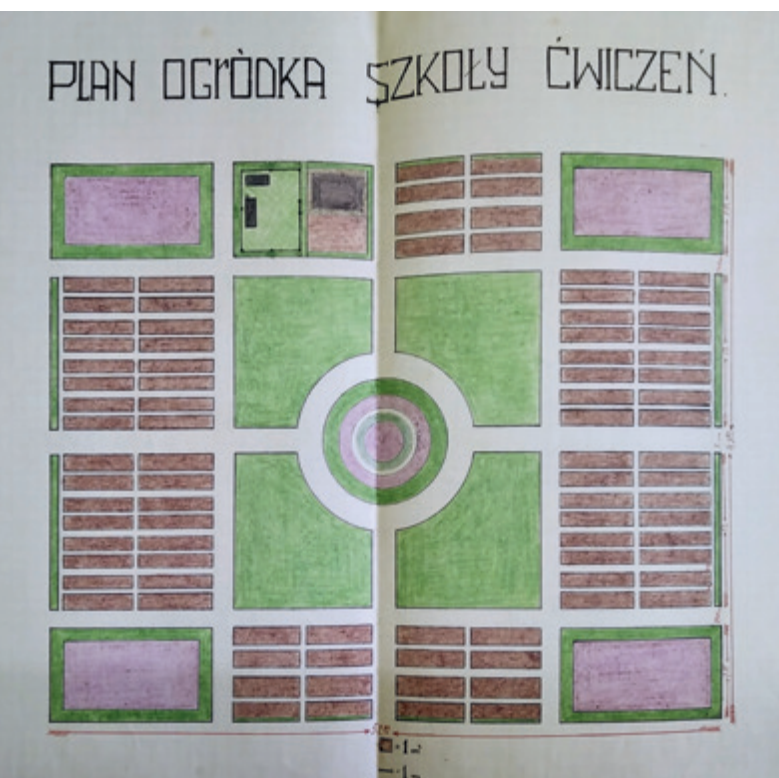
Po powojennym powrocie do Ursynowa w 1921 r. Seminarium znowu użytkowało dawny folwark i park z pałacem. Obok bardzo zniszczonego podczas wojny parku (wycięto wtedy niemal wszystkie rosnące w nim drzewa, w tym lipową aleję oraz sad) w skład ursynowskiego majątku wchodził pałac i dawne zabudowania folwarczne. Wybudowana jeszcze w 1914 r. wg projektu Mariana Kontkiewicza szkoła ćwiczeń znacznie poprawiła warunki pracy nie tylko w samej szkole, ale i w całym seminarium (Tyrankiewicz 1964).

Park był terenem pracy i wypoczynku uczniów oraz nauczycieli. Zgodnie z umową dzierżawy, jaką Seminarium zawarło w 1920 r. z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w ciągu 10 lat park miał zostać odnowiony, co w rzeczywistości, ze względu na ogromne wojenne zniszczenia, było równoznaczne z założeniem go od nowa. Pierwszy projekt nowego parku opracowany przez MWRiOP powstał w 1923 r. Konserwator zabytków nie zaakceptował go jednak i plan jego realizacji upadł. Kolejny przygotowany w 1928 r. plan, choć spełniał wszystkie wymagania stawiane przez konserwatora, nie uwzględniał potrzeb Seminarium. Dlatego postanowiono opracować trzeci wariant projektu, lecz tego – ze względu na pogłębiający się kryzys lat trzydziestych i reformę oświaty likwidującą seminaria nauczycielskie – już nie zrealizowano. W latach 1923–1928, pomimo braku akceptacji pierwszego projektu (z 1923 r.), Ministerstwo *przystąpiło do realizowania małego fragmentu odrzuconego planu, projektującego założenie przy szkole ćwiczeń wzorowego ogródka przy szkole wiejskiej. Przy wykonaniu tego projektu współpracowało Towarzystwo Popierania Ogródów Szkolnych* (Tyrankiewicz 1964, str. 84). Część tego projektu przygotowano w oparciu o plan ogrodu przy Szkole Rzemieślniczej im. Karola Szlenkiera w Warszawie (opracowany w 1914 r. przez Stanisława i Wacława Zaykowskich). Świadczyć o tym może wyraźne podobieństwo pomiędzy projektem Zaykowskich a zachowanym „Planem ogródka szkoły ćwiczeń” w Ursynowie.

Szkoła ćwiczeń około 1940 r.

Plan ogrodu szkolnego w Ursynowie około 1929 r.

Być może jego autorem był właśnie sam Wacław Zaykowski, a może uczestniczył w jego powstawaniu, bo to właśnie on jesienią 1928 r., był jedyną osobą w MWRiOP opracowującą *rozplanowanie terenów szkół powszechnych i seminariów nauczycielskich*. W. Zaykowski był również członkiem Towarzystwa Popierania Ogrodów Szkolnych.

W pobliżu internatu (patrząc od strony alei głównej za budynkiem internatu) umieszczono boisko o pow. 7500 m², otaczając je świerkowym żywopłotem. Do budynku szkoły ćwiczeń przylegał, bezpośrednio od północy, plac gimnastyczny.

Lekcja gimnastyki na pocztówce sprzed 1937 r.

Wśród okalających go drzew, symetrycznie po obu stronach, rozmieszczono dwie klasy na świeżym powietrzu (w formie cienników), a dalej – wzorowy ogródek przy szkole wiejskiej, w głównej części zajęty przez sad i polećka warzywne. Przy wzorowym ogródku zaprowadzono inspekty i urządzono pasiekę.

Pasieka w parku około 1940 r.

Pozostałą część, przylegającą do wschodniej elewacji szkoły, zajął ogród dydaktyczny z grządkami pielęgnowanymi przez dzieci (tzw. zagonki uczniowskie), przeznaczony na potrzeby lekcji przyrody oraz zajęć praktycznych dzieci z „ćwiczeniówki”. Prawdopodobnie znalazły się tu działki – biologiczny, doświadczalny, roślin leczniczych, ozdobnych oraz przemysłowych. Warzywa uprawiano również na trzech mniejszych działkach, w innych częściach parku. Całość terenu, użytkowanego ogrodniczo, obejmowała wówczas około 2,3 ha, kolejne 3 ha stanowiła łąka, natomiast park – około 6,5 ha (Tyrankiewicz 1964).

Ogród szkoły ćwiczeń od 1930 r. był wykorzystywany jako „poligon” dla wakacyjnych, dwutygodniowych praktycznych kursów ogrodniczych dla nauczycieli, w których oprócz podstawowych zagadnień ogrodniczych (uprawa roli, podstawy sadownictwa, warzywnictwa, kwiaciarstwa, pszczelarstwa), omawiano technikę zakładania ogrodów szkolnych i upraw zagonkowych (Dudek-Klimiuk 2019).

Aż do wybuchu II wojny światowej w rozplanowaniu części dydaktycznej i parkowej nie wprowadzono żadnych istotnych zmian, pomimo tego, że w 1930 r. Towarzystwu Seminarium nauczycielskiego w Ursynowie wypowiedziano już dzierżawę terenu. Działalność Seminarium podlegała wygaszaniu (realizacja Ustawy o ustroju szkolnictwa z 11 marca 1932 r.), a na Ursynowie rozpoczęto kształcenie zawodowe w zakresie ogrodnictwa. W związku ze zmianą użytkownika majątku rozpisano konkurs na rozplanowanie terenu Szkoły

Ogrodniczej, który MWRIOP ogłosiło w 1938 r. W warunkach konkursowych znalazł się m.in. zapis:

Rozplanować teren dawnego majątku Ursynowa, położonego na południe od Warszawy o cechach pejzażowych, dostosowując do potrzeb i wymogów nowoczesnego gimnazjum ogrodniczego, pod względem racjonalnej zabudowy, oszczędności terenu, zorganizowania komunikacji, powiązania poszczególnych działów ogrodnictwa mając na uwadze względy dydaktyczne i łatwość uprawy (Zielonko 1982, s. 109).

Zwycięzcą tego konkursu był Alfons Zielonko, ówczesny dyrektor Szkoły Ogrodniczej. Projekt ten nie przewidywał dużych zmian w parku – najstarszej, centralnej części majątku; istotne zmiany i „nowości” dotyczyły terenów leżących na południe od parku, do tej pory – rolniczych. Ze względu na wybuch wojny, poza zgromadzeniem części roślin, żadnych prac już nie wykonano.

„Nowy porządek” nastąpił po drugiej wojnie światowej wraz z podjęciem decyzji o ulokowaniu w Ursynowie Ośrodka Szkoleń Gospodarstw Spółdzielczych.

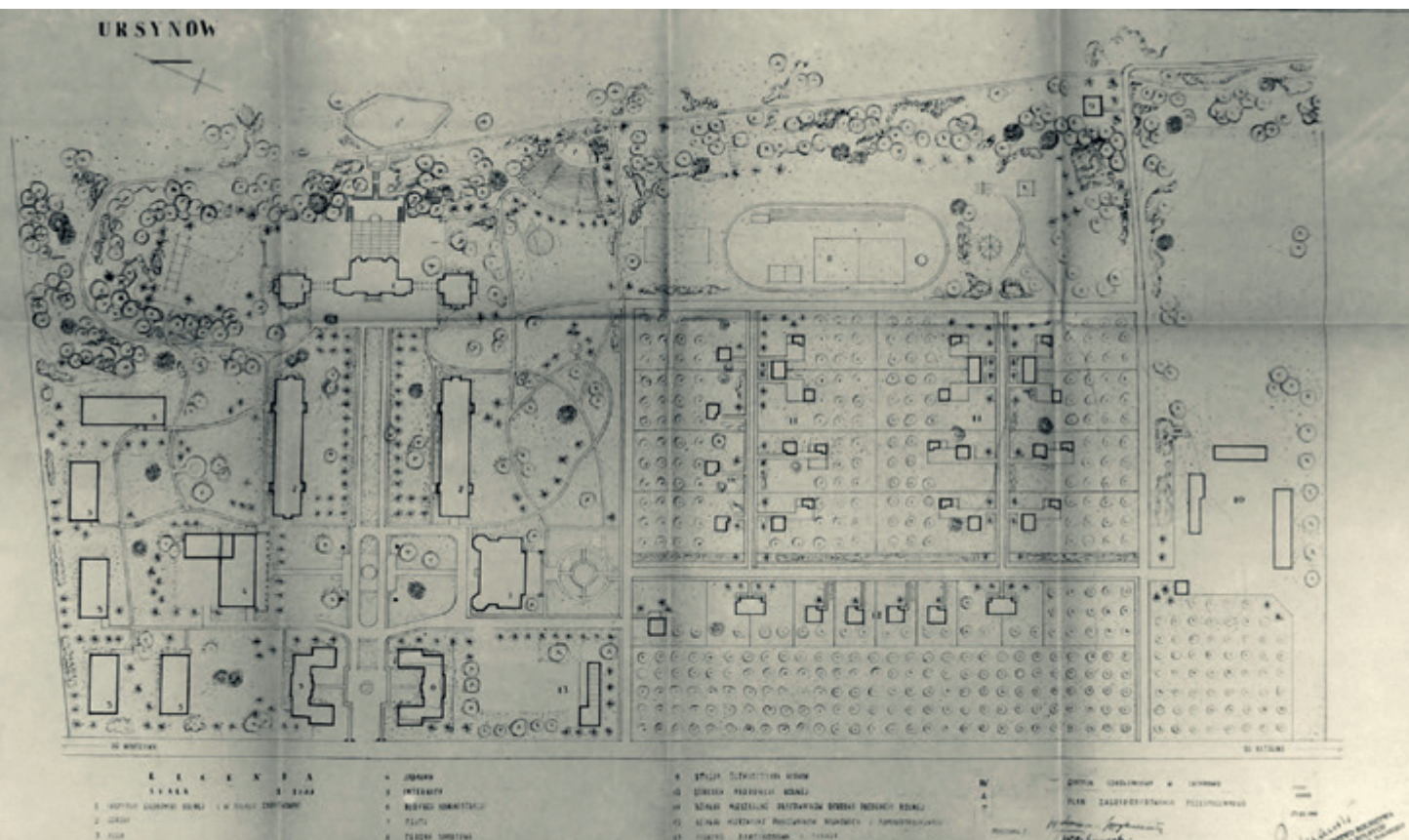
Na jego potrzeby w 1949 r. zespół pod kierunkiem Stefana Tworkowskiego rozpoczął prace projektowe, które objęły budynki internatów (w tym przebudowę lewej „podkówki”), budowę jej lustrzanego odbicia – prawą „podkówkę”. Stała ona w miejscu dawnego budynku gospodarczego przy internacie seminarium z przeznaczeniem na budynek administracyjny. Prace te objęły także dwa nowe, bliźniacze budynki szkolne, rozbudowę pałacu (zakładano budowę dwóch pawilonów bocznych połączonych z budynkiem głównym kolumnadami), budowę auli i jadalni (w miejscu wyburzonej szkoły ćwiczeń) oraz osiedla domków dla urzędników administracji i nauczycieli ośrodka. Tuż przy koronie skarpy projekt przewidywał obiekty sportowe i rekreacyjne, w tym – na południe od pałacu – amfiteatr, wkomponowany w skarpe.

Dr hab. inż. Joanna Dudek-Klimiuk
Katedra Architektury Krajobrazu
Instytut Inżynierii Środowiska SGGW

Prace w ogrodzie. Na drugim planie widoczne świerki sprowadzone do Ursynowa z Podzamcza i posadzone w 1940 r.

Projekt zagospodarowania terenu Ursynowa autorstwa S. Tworkowskiego z zespołem z 1949 r.

Bibliografia:

1. Anonim. 1882. Willa Ursynów. Tygodnik Powszechny 13: 206.
2. Anonim. 1907. Nowe polskie seminaryum nauczycielskie. Tygodnik Ilustrowany 35: 713–715.
3. Dudek-Klimiuk J. 2019. Ogrody szkolne w Polsce międzywojennej. Semper, Warszawa.
4. Карта Окрестностей Варшавы [3] (Mapa okolic Warszawy) Arkusz 3, 1860, skala 1: 16 800. [za:] <http://maps.mapywig.org> (data dostępu: 10.08.2020).
5. Ostrowska T. 1974. Jan Fryderyk Wilhelm Malcz (Malsch). Polski Słownik Biograficzny 19.
6. Tyrankiewicz W. 1964. Seminarium Nauczycielskie w Ursynowie w latach 1921–1937. Przegląd Historyczno-Oświatowy. Warszawa. 1: 67–120.
7. Ustawa o ustroju szkolnictwa z 11 marca 1932 r. (dz. U. R. P. nr 38, poz. 389).
8. Wskazówki dla wstępujących do Prywatnego Seminarium Nauczycielskiego w Ursynowie; 1913.
9. Zielonko A. 1982. Przeobrażenia Rozkoszy – Ursynowa. Ogródnictwo 4: 106–111.

Archiwalia:

Akta Osobowe – Zaykowski Wacław. Archiwum Akt Nowych (sygn. 2/14/0/6/6838).

Altana niemcewiczowska, przed 1916 r., fot. Stanisław Nofok-Sowiński (w zbiorach Fotografii i Rysunków Pomiarowych Instytutu Sztuki PAN, Warszawa, nr inw. BR 0000006388).

Fasada niezidentyfikowanego pałacu w Warszawie? [Pałac w Ursynowie], fot. Karol Beyer, około 1860–1865, Biblioteka Narodowa w Warszawie (sygn. I.F.67448/W) Niemcewicz J. 1822–1831. Dziennik Juliana Niemcewicza pisany w Ursynowie, T.1, Rkps. Biblioteka Narodowa w Warszawie (sygn. BOZ 919).

Tarasy za pałacem w Ursynowie, widok od strony łąk wilanowskich, przed 1916 r., fot. Stanisław Nofok-Sowiński (w zbiorach Fotografii i Rysunków Pomiarowych Instytutu Sztuki PAN, Warszawa, nr inw. BR 0000006387).

Szkoła ćwiczeń około 1940 r., fot. Alfons Zielonko. Muzeum SGGW (sygn. F – 214/10).

Lekcja gimnastyki, pocztówka przed 1937 r. Muzeum SGGW (sygn. F – 214/3).

Pasieka w parku około 1940 r. Muzeum SGGW (sygn. F – 203/2).

Prace w ogrodzie. Muzeum SGGW (sygn. F – 203/39).

Projekt zagospodarowania terenu Ursynowa (21 grudnia 1949 r.), proj. S. Tworkowski z zespołem. Archiwum Akt Nowych (sygn. 2/561/0/-/572).

Wojenne dzieciństwo w Pałacu. Wspomnienia z Ursynowa lat 40. ubiegłego wieku

◆

Ochronka dla dzieci znajdująca się w lewej „podkównce”

Zabytkowy Pałac Ursynowski przy ul. Nowoursynowskiej 166 mieści dziś siedzibę władz SGGW. W XX w. posiadłość odzyskała dawny blask i majestat. Historia jednak wciąż daje o sobie znać. Kilka miesięcy temu ówczesny Rektor prof. dr hab. Wiesław Bielawski otrzymał w podarunku unikatowe archiwalne fotografie budynku z lat 40 ub. wieku. Zdjęcia zostały wzbogacone o zapis wspomnień osoby, która urodziła się w posiadłości w 1940 r. i spędziła tu pierwsze lata swojego życia. Warto przypomnieć, że podczas okupacji w Ursynowie działało Gimnazjum Ogrodnicze. Na terenie kompleksu mieszkali pracownicy szkoły wraz z rodzinami. Stacjonowały tu także wojska okupacyjne. Poniżej publikujemy fragmenty przekazanych SGGW wspomnień, które są osobistym świadectwem życia w Pałacu Ursynowskim w czasie II wojny światowej.

„Przekazuję te skromne wspomnienia bardzo małego dziecka, które urodziło się niecały rok po wybuchu II wojny światowej – 3 czerwca 1940 r. Niewiele pamiętam z mojego ukochanego Ursynowa, są to jedynie fragmenty miejsc i faktów, pewne epizody. Zachowałam też trochę zdjęć. Są zniszczone, ale autentyczne. Chciałam je przekazać, bo to historia.

Jako dziecko nie zdawałam sobie sprawy, czym jest wojna. Na Ursynów nie spadły bomby, nie było strzelanin. Dochodziły odgłosy z Warszawy, a uciekający ludzie zatrzymywali się w Ursynowie – spali na trawie w parku. Pamiętam tłum, który po upadku Powstania Warszawskiego, gnany przez Niemców, szedł przez Ursynów...

Nasza rodzina mieszkała w prawym skrzydle Pałacu na parterze, wchodziło się tam bocznymi schodkami. Mieliśmy kuchnię i duży pokój podzielony na dwie części.

Balustrada i schody na tyłach Pałacu Ursynowskiego

Był tam duży biały piec kaflowy, do którego zimą lubiłam się przytulać. Jedyna kuchnia (węglowa na fajerki) znajdowała się w naszym mieszkaniu. W pewnych okresach posiadłość zamieszkiwali Niemcy. Do głównej części budynku trafiali oficerowie. Musieliśmy wtedy udostępnić im kuchnię. Pamiętam, że przychodził tam pewien młody żołnierz. Miał przygotowywać posiłki dla oficerów, ale nie umiał gotować. Prosił moją Mamę, żeby mu pomogła, ponieważ jeśli odebraliby mu stanowisko kucharza, zostałby wysłany na front wschodni.

Ten człowiek miał małą córeczkę, trochę starszą ode mnie. Z produktów, które posiadał (cukier, mąka, mleko w proszku itp.) zawsze zostawiał coś dla mnie. Pewnego razu przyszedł do nas pod wieczór, usiadł w kuchni i zaczął płakać. Zapytał Mamę, czy pozwoli mu wziąć mnie na kolana. Mama się zgodziła, a on zamknął oczy i wyobrażał sobie, że trzyma w ramionach swoją córeczkę... Musiał pisać o tym zdarzeniu do żony, bo jakiś czas później przyszedł do nas od niej list z Niemiec z wiadomością, że jej mąż zginął. Kobieta chciała przysłać dla mnie odzież i zabawki po córce. Mama nie знаła

Pracownicy Gimnazjum Ogrodniczego z dziećmi, około 1944 r.

języka niemieckiego. Sporo rozumiała, ale to były pojedyncze słowa. Poprosiła więc jednego z żołnierzy, żeby napisał za nią list, w którym odmówiła przyjęcia tych rzeczy.

Inne moje wspomnienie dotyczy świąt Bożego Narodzenia 1943 lub 1944 r. W dużej sali Niemcy ustawili piękną choinkę. Wisiały na niej świecidełka z koralików – wyglądały jak maleńkie szklane bombki. Pewnego dnia poszłam tam bez wiedzy Mamy i przyglądałam się, jak żołnierze rozbierali drzewko i zdejmowali z niego te wszystkie „cudeńka”. Dla 4-letniego dziecka było to coś urzekającego. Jeden z Niemców poprosił, bym nadstawiła fartuszek i włożył mi do niego parę ozdób. Jednak zanim doszłam do naszego mieszkania, inne dzieci wszystko mi rozgrały. Rozplakałam się, a wtedy jeden z mężczyzn zaprowadził mnie z powrotem do sali z choinką. Dostałam drugą „porcję” ozdób i eskortę żołnierza, który dostał polecenie odprowadzić mnie do domu. Mama, widząc nas przez okno, omal nie zemdląca.

Pewnego lata do Ursynowa przybyło wojsko z Węgier. Żołnierze zachowywali się bardzo grzecznie. Któregoś popołudnia przyszli do nas prosić o wazon i słoje na kwiaty do ołtarza polowego urządzonego na balustradzie z tyłu Pałacu. Pamiętam z tego dnia uniesioną wysoko połyskującą w promieniach słońca, monstrancję.

Niemcy zamieszkujący Pałac często się zmieniali. Pewnego razu kazali opuścić nam mieszkanie. Na parę miesięcy trafiliśmy do Pyr. Z tamtego okresu pamiętam nalot. Samoloty niemieckie przelatywały nisko nad kartofliskiem i strzelały do ludzi pracujących przy wykopkach... Mama i ja leżałyśmy w rowie, przeżyłyśmy. Potem długo jeszcze uciekałam, gdy słyszałam warkot lecącego samolotu.

Żołnierze niższej rangi mieszkali w budynku po lewej stronie od bramy wejściowej. Tam też była tzw. ochronka dla dzieci. Pozostali mieszkańcy, pracownicy szkoły, zajmowali zabudowania po prawej stronie. Na tyłach Pałacu po prawej stronie znajdowało się mieszkanie państwa Zielonko [Alfons Zielonko późniejszy profesor i wieloletni prorektor SGGW – przyp. red.].

W lewym skrzydle na parterze mieściło się laboratorium. Lubiłam tam zaglądać. Fascynowały mnie te wszystkie szklane naczynia: rurki, menzurki, kolby. Przeganiano mnie stamtąd w obawie, abym czegoś nie potłukła.

Z tyłu za Pałacem była balustrada, a za nią schody, którymi schodziło się do podniszczonego basenu. Na jego obrzeżach można było siadać. Przed Pałacem od bramy ciągnął się długi trawnik, a mniej więcej w połowie stał wazon i misa z kwiatami. Na obecnych zdjęciach zamieszczonych w czasopiśmie „Agricola” widzę, że zachowała się z tamtego czasu tylko misa. Po lewej stronie był też ogród kwiatowy, który czasem jeszcze mi się śni.

List do Rektora SGGW z archiwalnymi zdjęciami Pałacu Ursynowskiego

Jako małe dziecko nie doświadczyłam okrucieństwa wojny. Było to dzieciństwo, jak na tamte czasy, w miarę „normalne”. Ursynów opuściłam jako niespełna sześciolatnia dziewczynka. Zaraz po zakończeniu działań wojennych moi rodzice przeprowadzili się do Poznania, gdzie rozpoczęłam naukę w szkole podstawowej. W późniejszych latach skończyłam studia magisterskie na kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i pracowałam z dziećmi o obniżonej sprawności umysłowej.

Dziś mam 80 lat i stan mojego zdrowia niestety nie pozwala mi na przyjazd do Warszawy i powrót do miejsca mojego przyścia na świat – ‘mojego’ ukochanego Ursynowa”.

Wspomnienia zredagowała Paulina Górnicka,
Biuro Promocji SGGW

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Janusz Kosicki

Profesor Janusz Kosicki zmarł 23 lipca 2020 r. w wieku 92 lat. Był Prodziekanem i Dziekanem Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego SGGW, przez 47 lat nauczycielem akademickim SGGW, wybitnym ekspertem w zakresie ekonomiki rolnictwa i przedsiębiorstw rolnych.

Janusz Kosicki urodził się 5 sierpnia 1928 r. w Bełdowie w województwie łódzkim. W 1947 r. rozpoczął studia na Wydziale Rolnym Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, gdzie uzyskał dyplom inżyniera rolnika. W latach 1950–1952 odbył studia magisterskie na Wydziale Rolniczym SGGW – specjalizacja ekonomika i administracja i od tego czasu był związany ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Pracę magisterską wykonał w 1952 r. pod kierunkiem prof. dr. hab., dhc.

multi. Ryszarda Manteuffla, którego był uczniem, wychowankiem, a następnie bliskim współpracownikiem.

Po ukończeniu studiów prof. Janusz Kosicki podjął pracę w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw Rolnych SGGW, rozpoczynając tym samym swoją karierę naukowo-badawczą. Jako nauczyciel akademicki pracował w Katedrze 47 lat aż do przejścia na emeryturę w 1998 r.

W latach 1973–1975 prof. Janusz Kosicki pełnił funkcję prodziekana Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego, w latach 1978–1981 dziekana Wydziału. W latach 1976–1991 był kierownikiem Zakładu Organizacji i Zarządzania w Katedrze Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych.

Stopień naukowy doktora nauk rolno-leśnych prof. Janusz Kosicki uzyskał w 1960 r., stopień doktora habilitowanego w zakresie ekonomiki i organizacji gospodarstw rolniczych w 1971 r. Zwieńczeniem dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i organizacyjnego było nadanie prof. Januszowi Kosickiemu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 22 października 1996 r. zaszczytnego tytułu naukowego profesora nauk ekonomicznych.

Dorobek publikacyjny Pana Profesora obejmuje 140 prac o charakterze naukowo-badawczym, dydaktycznym i popularno-naukowym, opublikowanych w kraju i za granicą.

Poza działalnością naukową prof. Janusz Kosicki prowadził również szeroką działalność dydaktyczną. Od początku swej pracy w SGGW realizował zajęcia, ćwiczenia i wykłady na Wydziałach SGGW: Rolniczym, Ekonomiczno-Rolniczym, Zootechnicznym i Ogrodniczym, a także na Wydziale Mechanizacji Rolnictwa Politechniki Warszawskiej. Prowadził też wykłady i seminaria na studiach doktoranckich, głównie w języku angielskim dla cudzoziemców. Pod Jego kierunkiem wykonano prawie 400 prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Prof. Janusz Kosicki był promotorem w 5 zakończonych przewodach doktorskich oraz recenzentem w 15 rozprawach doktorskich i habilitacyjnych.

Profesora Janusza Kosickiego cechowała bardzo szeroka i wielopłaszczyznowa działalność organizacyjna. Poza pełnieniem funkcji prodziekana i dziekana oraz kierownika zakładu przez wiele lat był przedstawicielem Rady Wydziału Ekonomiczno-Rolniczego w senackich i rektorskich komisjach SGGW, najdłużej w Komisji ds. Rozbudowy Uczelni (w latach 1975–1987). Zasiadał w komisjach ministerialnych, licznych organizacjach krajowych i międzynarodowych, w tym m.in.

w Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Rolnictwa (SITR-NOT), Polskim Towarzystwie Ekonomicznym (PTE), Amerykańskim Stowarzyszeniu Ekonomistów Rolnych (American Agricultural Economics Association – AAEA), Międzynarodowym Stowarzyszeniu Ekonomistów Rolnych (International Association of Agricultural Economics – IAAE), Polskim Stowarzyszeniu Ekspertów Narodów Zjednoczonych POLSENZ, Stowarzyszeniu Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu w Polsce.

Prof. J. Kosicki współpracował z wieloma instytucjami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą oraz z szeroko pojętą praktyką rolniczą. Wyjątkową pozycję zajmowały w tej współpracy: Ministerstwo Rolnictwa, Komitet Ekonomiki Rolnictwa PAN, Instytut Ekonomiki Rolnej, Generalna Dyrekcja PGR, Biuro Organizacji i Urządzania Gospodarstw Rolnych, Wojewódzkie Zjednoczenia PGR w Poznaniu, Łodzi i Warszawie, Agrokompleks „Sudety”, Zjednoczenie Hodowli Zwierząt Zarodowych oraz przedsiębiorstwa: Zespół PGR Gola, POHZ Osowa Sień, Kombinaty Rolne Manieczki, Bieganowo, Czempień oraz Stadniny Koni: Racot i Kadyny.

Na szczególne podkreślenie zasługuje działalność prof. dr. hab. Janusza Kosickiego na forum międzynarodowym. Odbył liczne staże naukowe na uniwersytetach zagranicznych, m.in. w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Niemczech, Jugosławii, Wielkiej Brytanii, na Węgrzech, w Czechosłowacji i Szkocji. Był laureatem wielu programów stypendialnych, m.in. Instytutu Międzynarodowej Edukacji (IEE), Fundacji Forda, Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej DAAD, Tempus Program of European Community. Dorobek stażowy Profesora jest imponujący. Profesor J. Kosicki zapoznał się z organizacją wydziałów ekonomiczno-rolniczych lub katedr ekonomicznych

w uniwersytetach na 3 kontynentach: 20 w Europie, 8 w USA, 5 w różnych krajach Afryki.

Profesor Janusz Kosicki pracował w wielu organizacjach zagranicznych. Był asystentem naukowym na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym Uniwersytetu Stanowego Michigan (MSU), ekspertem i konsultantem zarządzania przedsiębiorstwami rolnymi (farm management) Światowej Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), pełnił funkcję kierownika Sekcji Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa w Instytucie Badań Rolniczych ONZ, pracował jako konsultant farm management i szef misji FAO w Etiopii oraz jako konsultant i członek pięcioosobowej misji FAO w Kamerunie. Brał aktywny udział w wielu międzynarodowych sympozjach, konferencjach i kongresach.

Dorobek prof. dr. hab. Janusza Kosickiego wybitnie przyczynił się do rozwoju nauki i kadr, szczególnie w zakresie ekonomiki rolnictwa oraz przedsiębiorstw rolnych.

Za swoją działalność prof. J. Kosicki otrzymał wiele odznaczeń i wyróżnień. Do najważniejszych należą: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1977), Złoty Krzyż Zasługi (1967 i 1973), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1977), Odznaka „Zasłużony Pracownik Rolnictwa” (1978), Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla SGGW” (1975 i 1994), Złota Odznaka Związku Nauczycielstwa Polskiego (1997).

Profesor Janusz Kosicki pozostanie w naszej pamięci jako dociekliwy naukowiec, oddany nauczyciel akademicki, a nade wszystko dobry i życzliwy człowiek.

Dr hab. Jakub Kraciuk, prof. SGGW
Instytut Ekonomii i Finansów SGGW

Dr hab. Małgorzata Schollenberger, prof. SGGW

Profesor Małgorzata Schollenberger zmarła w Warszawie 12 sierpnia 2020 r.

Małgorzata Schollenberger urodziła się 21 marca 1951 r. w Otwocku. Studia na Wydziale Ogrodniczym Akademii Rolniczej-SGGW w Warszawie ukończyła w 1975 r. Promotorem pracy magisterskiej pt. „Zastosowanie krajowych fungicydów, zawierających MBC jako składnik czynny, w ochronie roślin sadowniczych” był prof. dr hab. Zbigniew Borecki. W roku 1977 M. Schollenberger podjęła pracę w SGGW w Zakładzie Fitopatologii Instytutu Ochrony Roślin i z tą jednostką była związana przez całe swoje

zawodowe życie. Pracę doktorską „Bakteryjna plamistość soi [*Pseudomonas syringae* pv. *glycinea* (Coerper) Young, Dye et Wilkie] w Polsce”, którą obroniła w 1985 r., realizowała pod kierunkiem doc. dr. hab. Selima Kryczyńskiego. Stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk rolniczych uzyskała w 2004 r. na podstawie rozprawy habilitacyjnej „Bakteriozy zagrażające wybranym uprawom roślin ozdobnych” oraz dorobku naukowego. W 2011 r. została zatrudniona na stanowisku profesora SGGW.

Istotny wpływ na kierunek prowadzonych badań przez prof. Małgorzatę Schollenberger miały staże naukowe, które odbyła między innymi w Instytucie Mikrobiologii Uniwersytetu

Dr hab. Małgorzata Schollenberger, prof. SGGW

Warszawskiego (1977–1978) oraz w Department of Plant Pathology, Cornell University, Ithaca, NY (1989–1990).

Profesor Małgorzata Schollenberger była wybitnym polskim fitopatologiem, niekwestionowanym autorytetem w zakresie bakteryjnych chorób roślin. Jej dorobek naukowy obejmuje badania nad etiologią, epidemiologią i diagnostyką, zwłaszcza bakterioz. Badaniami pionierskimi o fundamentalnym znaczeniu z punktu widzenia produkcji roślinnej były prace nad chorobami powodowanymi przez bakterie: *Pseudomonas syringae* pv. *Glycinea*, *Pseudomonas syringae* pv. *Atrofaciens* oraz *Xanthomonas translucens* pv. *Graminis*.

Profesor Małgorzata Schollenberger była także wybitnym i cenionym znawcą chorób zbóż. W latach 1999–2001 była współorganizatorem corocznych Krajowych Warsztatów „Choroby Zbóż”, w których brali udział zarówno hodowcy z większości polskich ośrodków hodowlanych pszenicy i pszenżyta, jak również pracownicy instytutów i uczelni rolniczych. Na przestrzeni lat współpracowała z wieloma ośrodkami badawczymi, między innymi z Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach, Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Radzikowie, Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, stacjami hodowli roślin oraz licznymi zespołami badawczymi Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu. Była inicjatorką,

kierownikiem, jak też wykonawcą wielu krajowych i międzynarodowych projektów badawczych.

Dorobek naukowy prof. Małgorzaty Schollenberger obejmuje ponad 140 publikacji naukowych, liczne monografie, doniesienia konferencyjne, skrypty i podręczniki akademickie. Na szczególną uwagę zasługują opracowania z zakresu bakteryjnych chorób roślin: „Zasady identyfikacji bakterii patogennych dla roślin” (1984), „Bakteryjne choroby roślin ogrodniczych” (2002), „Bakteriozy zagrażające uprawom roślin ozdobnych” (2003). Była redaktorem i współautorem „Polskich nazw chorób roślin uprawnych” (2017).

Pani Profesor była cenionym nauczycielem akademickim. Opracowała programy i przez wiele lat prowadziła wykłady z fitopatologii ogólnej dla studentów kierunków ogrodnictwo, biotechnologia, ochrona zdrowia roślin oraz zajęcia z fitobakteriologii w ramach przedmiotów diagnostyka chorób roślin, metodyka badań fitopatologicznych, współczesne trendy w ogrodnictwie. Była także współautorem i współprowadzącym przedmiotu ekologia mikroorganizmów. W ramach programu Erasmus prowadziła wykłady i ćwiczenia z przedmiotu „Diagnostics of plant bacterial diseases” oraz „General Plant Pathology”.

Prof. Małgorzata Schollenberger była społecniczką, bezgranicznie oddaną sprawom Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego, którego była członkiem od 1977 r. W latach 1982–2011 była sekretarzem Oddziału Warszawskiego PTFit, w latach 2014–2017 wiceprzewodniczącą, a od roku 2017 przewodniczącą Oddziału. Była także wiceprzewodniczącą Głównej Komisji Rewizyjnej (1999–2008), a od 2007 r. przewodniczącą Sekcji Nazewnictwa Chorób Roślin PTFit.

Prof. M. Schollenberger była również członkiem NSZZ „Solidarność” SGGW. Za swoją działalność została arestowana po wprowadzeniu stanu wojennego.

W uznaniu zasług na rzecz społeczności akademickiej była wielokrotnie odznaczana i nagradzana, m.in. Medalem Złotym za Długoletnią Służbę, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Nagrodami Rektora SGGW, Medalem 25-lecia NSZZ „Solidarność” SGGW, Odznaką Honorową Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego.

Profesor Małgorzata Schollenberger odznaczała się wielką erudycją, a jednocześnie była osobą skromną i życzliwą, lubianą i cenioną przez studentów dydaktykiem. Wspierała nas nie tylko swoją gruntowną wiedzą i profesjonalizmem, ale także doświadczeniem, spokojem i optymizmem w codziennych prozaicznych sprawach. Nieoceniony Przyjaciel zwłaszcza w trudnych chwilach.

Rekrutacja na studia w SGGW

7 września 2020 r. został zamknięty pierwszy etap rekrutacji na studia w SGGW na rok akademicki 2020/2021. W tym roku proces rekrutacji przebiega w sposób wyjątkowy ze względu na panującą pandemię zakaźnej choroby COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2.

Już podczas pierwszego etapu rekrutacji na studia stacjonarne pierwszego stopnia i jednolite magisterskie zarejestrowało się ponad 10 tysięcy kandydatek i kandydatów, o czterysta więcej niż w roku ubiegłym.

Podobnie, jak w ubiegłym roku, także w tegorocznej rekrutacji najwyższą średnią na jedno miejsce odnotowano na kierunku finanse i rachunkowość. O 150 miejsc ubiegało się blisko tysiąc osób, co oznacza, że o jedno miejsce walczyło średnio 6,6 os. Na drugiej pozycji znalazła się informatyka, gdzie o jedno miejsce ubiegało się niespełna 6 kandydatów (o 135

miejsc walczyło 755 osób). Trzecią pozycję zajęła dietetyka ze średnią 5,5 os./miejsce (412 zarejestrowanych, 75 miejsc).

Największą popularnością wśród kandydatów cieszyła się weterynaria. Na ten kierunek aplikowało najwięcej, bo ponad tysiąc kandydatów. Średnio o jedno ze 190 miejsc walczyło ponad 5 kandydatów (5,5 os./miejsce). W tegorocznej rekrutacji popularne były także zarządzanie (5 os./miejsce), logistyka (5 os./miejsce), ekonomia (4,1 os./miejsce), biotechnologia (4 os./miejsce) oraz turystyka i rekreacja (3,9 os./miejsce).

Rekordową liczbę osób zarejestrowanych odnotowała architektura krajobrazu – ponad dwukrotny wzrost w stosunku do roku ubiegłego (82 – 2019 r., 191 – 2020 r.). Technologie energii odnawialnej, socjologia oraz ekonomia odnotowały natomiast największe od 2017 r. liczby kandydatów zarejestrowanych.

Biuro Promocji SGGW

Rozpoczęcie budowy budynku zaplecza służb technicznych SGGW

25 sierpnia 2020 r. rozpoczęła się budowa zaplecza służb technicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Symbolicznego wkopania łopaty dokonali: ówczesny Rektor prof. dr hab. Wiesław Bielawski, Rektor-Elekt prof. dr hab. Michał Zasada, Kanclerz dr inż. Władysław W. Skarżyński oraz Dyrektor Techniczny mgr inż. Jarosław Dadacz.

Nowoczesny obiekt będzie pełnił funkcje administracyjno-biurowe, magazynowe i warsztatowe. Mieścić się w nim będą biura: Dyrektora Technicznego, Działu Inwestycji i Nadzoru Technicznego, Działu Obsługi Technicznej Obiektów, Działu Transportu i Zaopatrzenia, Działu Aparatury Badawczej i Dydaktycznej, Straży Akademickiej, Inspektoratu BHP oraz Sekcji Zamówień Publicznych.

W budynku powstanie baza do obsługi technicznej i administracyjnej dla całej Uczelni, a w dalszej perspektywie także centrum monitorowania kampusu SGGW.

Symboliczne wkopanie łopaty przez Władze SGGW

Profesor Michał Zasada wiceprzewodniczącym KRASP w kadencji 2020–2024

Rektor prof. dr hab. Michał Zasada

Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego prof. dr hab. Michał Zasada został wybrany wiceprzewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) na lata 2020–2024. To już druga kadencja, w której Rektor SGGW pełni tę zaszczytną funkcję. W poprzedniej sprawował ją prof. dr hab. Wiesław Bielawski.

W dniach 26–27 sierpnia br. w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie odbyło się posiedzenie Prezydium oraz Zgromadzenia Plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Grono rektorów uczelni z całego kraju zdalnie wybrało nowe władze KRASP. Przewodniczącym na kadencję 2020–2024 został Rektor Politechniki Śląskiej prof. Arkadiusz Mężyk, a jego zastępcą obok prof. Michała Zasady – prof. Jacek Popiel, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Posiedzenie Zgromadzenia Plenarnego KRASP zamykało obecną kadencję 2016–2020 pod przewodnictwem prof. Jana Szmida, Rektora Politechniki Warszawskiej, któremu przyznano status Honorowego Przewodniczącego Konferencji. Podczas obrad przedstawiciele władz uczelni dyskutowali m.in. o aktualnych problemach szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce, a także o organizacji funkcjonowania uczelni w czasie pandemii.

Biuro Promocji SGGW

SGGW na Salonie Maturzystów Perspektywy 2020

W dniach 17–30 września odbyła się 14. edycja Salonu Maturzystów Perspektywy. Tym razem, ze względu na sytuację epidemiczną, były to spotkania online. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i tym razem znalazła się wśród wystawców wydarzenia, podczas którego zaprezentowała swoją ofertę edukacyjną na wirtualnym stoisku.

Salon Maturzystów Perspektywy 2020 składał się z dwóch modułów: maturalnego i rekrutacyjnego. Uczniowie i nauczyciele mogli dowiedzieć się wszystkiego o egzaminie maturalnym 2021: jego zasadach, procedurach i ważnych datach. Eksperti

OKE i fachowi doradcy podpowiadali, jak przygotować się do egzaminu, na co zwrócić uwagę i co zrobić, aby uniknąć typowych błędów. Natomiast uczelnie przedstawiły swoją ofertę kształcenia, wymagania rekrutacyjne i nowe kierunki studiów.

Wydarzenie organizowane było przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” we współpracy z MEN, MNiSW, kuratoriami oświaty, OKE i uczelniami.

Salonowi patronowali ministrowie: Dariusz Piontkowski (MEN) i Wojciech Murdzek (MNiSW) oraz prof. Arkadiusz Mężyk, rektor Politechniki Śląskiej, przewodniczący KRASP.

Biuro Promocji SGGW

Prof. Zbigniew Kundzewicz otrzymał Międzynarodową Nagrodę Wodną Księcia Sułtana

Prof. Zbigniew Kundzewicz z Polskiej Akademii Nauk, doktor honoris causa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego otrzymał – jako pierwszy Polak – Międzynarodową Nagrodę Wodną Księcia Sułtana. Przyznano ją w kategorii „wody powierzchniowe” za pogłębianie wiedzy o zależnościach między ryzykiem powodzi, przepływem rzeczonym i zmianą klimatu.

Profesor Zbigniew Kundzewicz jest wybitnym uczonym z zakresu hydrologii, który od wielu lat współpracuje z naukowcami z SGGW (zwłaszcza z Katedry Inżynierii Wodnej). W 2014 r. otrzymał Odznakę Honorową „Za Zasługi dla SGGW”. W latach 2014–2017 był koordynatorem polsko-norweskiego projektu CHASE-PL, w którym SGGW była drugim polskim partnerem. Projekt zakończył się dużym sukcesem – blisko 20 publikacji znalazło się w bazie „Web of Science”, z czego 8 współautorstwa Profesora

z pracownikami SGGW. W ramach projektu powstały również publikacje m.in. „Zmiany klimatu i ich wpływ na wybrane sektory w Polsce” pod red. Z. Kundzewicza, O. Hovy oraz T. Okruszki. Prof. Z. Kundzewicz współpracował z profesorem Kazimierzem Banasikiem w ramach IAHS oraz profesorami Edwardem Pierzgalskim i Andrzejem Byczkowskim w ramach komitetów PAN, co zostało uwieńczone współautorskimi artykułami w kwartalniku „Nauka”.

W lutym 2017 r. Profesor uroczyście przekazał Bibliotece Głównej SGGW prywatną kolekcję kilkudziesięciu „czerwonych książek”, czyli wydawanych przez IAHS monografii naukowych z zakresu hydrologii. Uczynił to w przekonaniu, że SGGW jest najlepszą instytucją naukową w Polsce zajmującą się tą tematyką, w nadziei, że opracowania te będą cieszyły się zainteresowaniem pracowników i studentów Uczelni.

Biuro Promocji SGGW

Dr hab. Urszula Zajączkowska z prestiżową nagrodą literacką

Dr hab. Urszula Zajączkowska z Instytutu Nauk Leśnych SGGW laureatką 15. edycji Nagrody Literackiej GDYNIA w kategorii eseistyka.

Nagroda Literacka GDYNIA 2020, podobnie jak w ubiegłych latach, decyzją Kapituły trafiła w ręce czworga laureatów wyłonionych spośród dwudziestu nominowanych twórców. W kategorii eseistyka otrzymała ją dr hab. Urszula Zajączkowska, nagrodzona za pierwszy w karierze

naukowczyni i poetki zbiór esejów „Patyki, badyle” (Wydawnictwo Marginesy, Warszawa 2019).

O autorce:

Dr hab. Urszula Zajączkowska jest poetką, botaniczką, artystką wizualną i muzykiem. Pracuje jako adiunkt w Samodzielnym Zakładzie Botaniki Leśnej SGGW w Warszawie. Studiuje wzrost, anatomię i ruchy roślin. Bada ich aerodynamikę oraz biomechanikę.

Nagroda Literacka GDYNIA 2020

O książce:

„Patyki, Badyle” to relacja badaczki samotnie podążającej ścieżkami natury, pogranicze fizyki Newtona i poetyki, to matematyka i filozofia, a przede wszystkim szczerą czułość dla żyjących zielonych istot. Czym są ekspresje roślinnego życia? Jak je wyrazić w granicach języka? Jak poruszają się pędy mięty i dyni? Czy wpływa na nie Księżyc? Co wiatr robi koronom drzew? W jaki sposób goją się rany i co sprawia, że rośliny się deformują? Skąd w nich ten pęd do przeżycia w każdych warunkach? Kiedy i jak umierają? W naszym rozumieniu rośliny są tłem dla ludzkiego życia. Ozdobą lub pokarmem. Nie myślimy o nich jak o bogatym świecie niezależnych istot, które odznaczają się niezwykłą wrażliwością, zdolnością do przekształcania własnych ciał i które istniały na długo przed tym, zanim pojawił się na ziemi jakikolwiek ssak. „Patyki, badyle” to spotkanie człowieka z wnętrzem roślin, z ich językiem widocznym w budowie liści, łodygach i korzeniach. Takiej opowieści jeszcze nie było.

Biuro Promocji SGGW

SGGW w rankingu Times Higher Education World University Rankings 2021

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego po raz pierwszy została ujęta w prestiżowym rankingu najlepszych uczelni na świecie Times Higher Education World University Rankings 2021.

THE World University Ranking jest jednym z trzech najbardziej cenionych rankingów szkół wyższych na świecie – obok Academic Ranking of World Universities (tzw. rankingu szanghajskiego) i QS World University Rankings. W tym roku uwzględniono w nim ponad 1500 instytucji z 93 krajów.

W zestawieniu sklasyfikowano 19 polskich uczelni. Poza Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w rankingu

znalazły się: Uniwersytet Jagielloński, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechnika Krakowska, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Śląski, Politechnika Śląska, SWPS Uniwersytet Humanistyczno-społeczny, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Politechnika Warszawska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Wrocławski.

Na pierwszym miejscu rankingu znalazł się brytyjski Oxford. Drugie i trzecie miejsce zajęły uczelnie amerykańskie – Uniwersytet Stanforda i Uniwersytet Harvarda.

Twórcy THE World University Rankings, biorąc pod uwagę trzy elementy misji uczelni: edukację, naukę i transfer wiedzy, oceniają szkoły wyższe za pomocą pięciu podstawowych kryteriów: nauczanie, umiędzynarodowienie, badania naukowe, cytowania i współpraca z biznesem.

Biuro Promocji SGGW

